

СВЕТИ САВА ГОРЊОКАРЛОВАЧКИ

ГЛАСНИК ЕПАРХИЈЕ ГОРЊОКАРЛОВАЧКЕ • БРОЈ 1, ДЕЦЕМБАР 2002. • ЦИЈЕНА 15 КН

САБОРНИ ХРАМ СВ. ОЦА НИКОЛАЈА У КАРЛОВЦУ, СРУШЕН 1991.

Српска православна црквена општина ријеука

15. септембра 2002. године Његово Преосвештенство Епископ далматински и администратор Епархије горњокарловачке Господин Г. Фотије са вјерницима у храму Светог Николе у Ријечи.

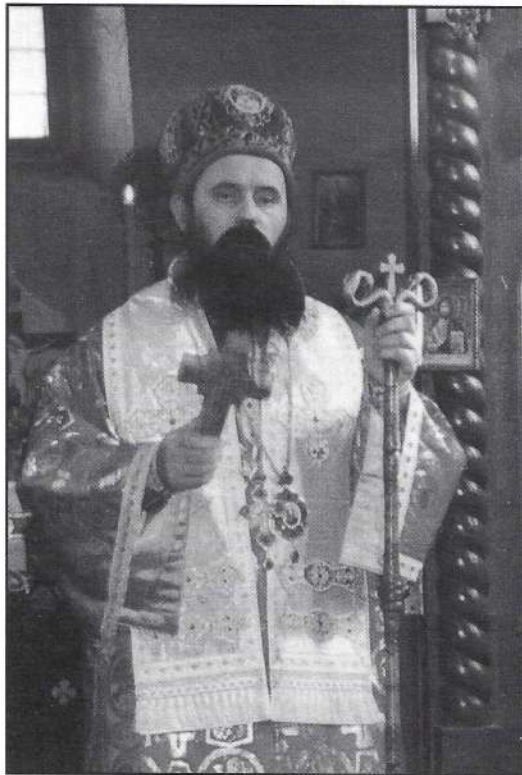

Његово Преосвештенство Епископ далматински и администратор Епархије горњокарловачке Господин Г. Фотије са члановима црквеноопштинског управног одбора СПЦО-а на ријечи, 3. марта 2002. године

Његово Преосвештенство Господин Фотије одликује предсједника Црквене општине на Ријечи господина Слободана Кршића Орденом светог Саве III степена у храму Светог Николаја у Ријечи, 3 марта 2002. године.

Бла҃гослов Ње҃јово҃ Преосвешћенствѧ Г.Г. Фо҃ија, Е҃писко҃ја далмѧтинско҃ и Администрѧтора јорњокарловачко҃

Ње҃јово Преосвешћенствѧ
Г.Г. Фо҃ије

У мученичким и исповедничким покушајима страдалне Епархије горњокарловачке, покрећемо епархијски лист «Свети Сава Горњокарловачки», који ће, ако Бог да, представљати преглед свега онога што је значајно у животу ове епархије Српске православне цркве. Мотив за покретање овог часописа нам је духовни и пастирски, јер нам је из Светог Предања познато, да нема обнове Цркве без унутрашњег препорода и духовне обнове у вери Народа Божијег. То је наша основна мисија и наше основно призивање, као проповедника унутрашњег Јевањђеља Христовог, што ће бар у малом, садржавати у себи нови лист «Свети Сава Горњокарловачки».

Зашто је лист добио назив «Свети Сава Горњокарловачки». Из једноставног и преознатљивог разлога што је Свети Сава Епископ и Новомученик Горњокарловачки заштитник и молитвеник ове епархије а исто тако и симбол свеопштег мучеништва, које је постало друга природа овог органског дела Српске Православне Цркве.

Нека би Господ благословио ово наше дело молитвама Светог Саве Горњокарловачког и безбројног мноштва мученика Глинских и Јадовинских, који су нам и у ово време светила и путовођи ка Царству Небеском.

С благословом

Свети Сава јорњокарловачки, гласило Епархије јорњокарловачке излази благословом ње҃јово҃ Преосвешћенствѧ Г.Г. Фо҃ија, Е҃писко҃ја далмѧтинско҃ и Администрѧтора јорњокарловачко҃.

Издавач:

Православна Епархија Горњокарловачка

в.д. главног и одговорног уредника:

јереј Душко Спасојевић, парох карловачки

Уреднички колегиј:

Игуман Данило (Љубојина), протојереј-ставрофор Мићо Косић, протојереј Јеленко Стојановић, јереј Милош Орел, г. Ђорђе Илић и г. Зоран Живковић

Графички уредник:

Љубомир М. Кокошар

Адреса уредништва:

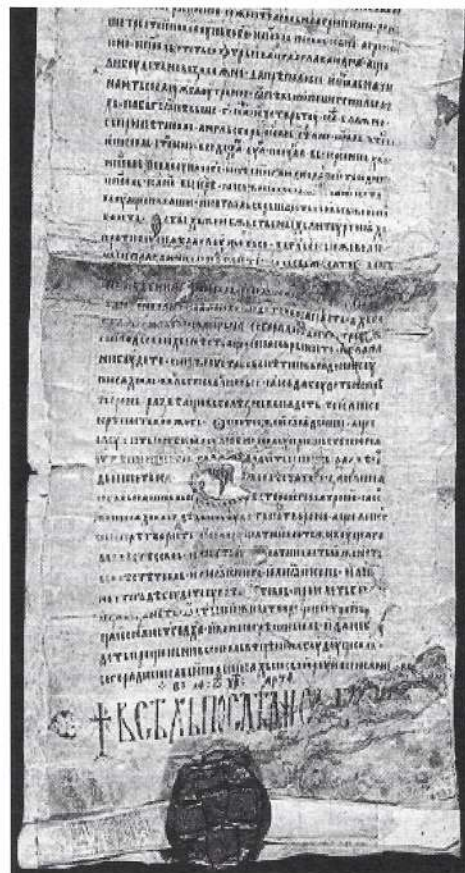
ул. Радићева 14

47000 Карловац тел. +385 / 98 18 20 770, тел/факс: +385/47 41 15 06

E-mail: glasnik@eparhija-gornjokarlovacka.hr

Штампа:

Сканер студио д.о.о. Стубичка 49, 10000 Загреб

Свештеномученик Сава (Трлајић)

Епископ горњокарловачки

Епископ Сава (световно име Светозар), рођен је 19. јула 1884. год. у Мољу од оца Стефана и мајке Јелисавете рођене Каракашевић. Основну школу завршио је у родном мјесту, гимназију са великом матуром у Новом Саду и Стару католичку богословију у Сремским Карловцима. Правни факултет завршио је у Београду, а правосудни је испит положио на Правном факултету у Загребу. Рукоположио га је Епископ темишварски Г. Георгије 19, а за презвитера 27. јануара 1909. године. Као парохијски свештеник службовао је у Пешки и Башаиду. Почетком 1927. године изабран је за референта, а убрзо и за главног секретара Светог Архијерејског Синода. Као свештеник удовац, замонашен је 27. октобра 1929. године у манастиру Крушедолу. Убрзо је произведен у чин протосинђела и архимандрита те примљен у статус придворних монаха. Исте је године постављен за старјешину ман. Крушедола. За Викарног епископа сремског изабран је 30. септембра 1934. године а хиротонију је извршио патријарх Варнава уз саслужење Епископа тимочког Г. Емилијана, нишког Г. Јована, захумско-херцеговачког Г. Тихона и злетовско-струмичког Г. Симеона. За Епископа горњокарловачког изабран је 22. јуна 1938. године. После смрти Епископа пакрачког Г. Мирона (1941), био је и администратор Епархије пакрачке. Почетком II свјетског рата 1941. године одбио је понуду талијанских окупационих снага да напусти Епархију и пријеђе у Београд. Остао је са својим народом и свештенством, поднио многа понижења и мученички завршио живот 1941. године. На редовном засиједању Светог Архијерејског Сабора 1998.

године, Епископ Сава проглашен је Светим и унесен у Именослов Српске православне цркве.

Црквени документи о зашточењу и поштовању ГГ Саве Епископа горњокарловачког

Свети Архијерејски Синод је представком бр. 86 из 1941. године тражио од Комесеријата Министарства правде да се путем

Њемачких војних власти ослободи затвора и интернације Његово Високопреосвештенство Митрополит дабробосански Г. Петар и Његово Преосвештенство Епископ горњокарловачки Г. Сава. Двадесетог септембра 1941. године под бр. 2015 упућена је представка бр. 599 Фелдкомандатури у Београду којом је такођер тражено да се Митрополит Петар и Епископ

Сава пуста из интернације. Под бр. 322 од 17. фебруара 1941. године, достављена је путем Предсједништва владе представка Светог Архијерејског Синода заповједнику Србије ради обавјештавања о судбини Високопреосвештеног Митрополита дабробосанског Г. Петра и Преосвештеног Епископа горњокарловачког Г. Саве и о њиховом ослобођењу из интернације уколико су још у животу. Истим актом умољени су Г. Министар правде и Министар унутрашњих послова да се заузму за што скорије избављење представника Српске православне цркве. Пресједништво Министарског савјета Обр. 828 од 24. априла 1942. године одговорило је да је штаб командујућег генерала и Заповједника у Србији саопштио да ће на основу извјештаја усташке надзорне службе Митрополит Петар и Епископ Сава не налазе ни у једном од концентрационалних и радних логора у Хрватској, те да се други подаци о њиховом боравку нису могли утврдити. Свети Архијерјски Синод се и послије тога у више махова интересовао за њихову судбину али без икаквог успјеха (ВБр. 322, 1759 и пов. Бр. 425 из 1942. године). Половина надлежности Епископа Саве у износу од 3 500 динара, мјесечно исплаћивана је редовно његовој мајци Латинки Трлајић до њезине смрти. (В.Зап. бр. 254 из 1942).

Према накнадним извјештајима усташе су ухапсиле Његово Преосвештенство Г. Саву 17. јула 1941. године, предвечер и одмах га везаног одвеле из његове резиденције у кућу усташе Јосипа Томљеновића у Плашком. Ту је Епископ батинан, понижаван и малтретиран док је на грамофону, донесеном из Епископова двора, била навијана плоча и непрестано

се свирало Јелици во Христа. Заједно са Епископом Савом, ухапшени су плашчански парох протојереј Милан Докмановић, јереј Богољуб Гаковић (секретар Црквеног суда у Плашком), јереј Ђуро Стојанов вјероучитељ у Плашком те јереј Станислав Насадил, парох у Личкој Јасеници. Сви су касније поубијани. На подручју Епархије горњокарловачке убијено је током II свјетског рата 70 свештеника Српске православне цркве – 2 су убили партизани, 3 Нијемци, а 65 усташе. Након мучења усташе су Епископа, свештенике те тачно неутврђен број православних вјерника, повезали у ланце те их 19. јула одвели у Госпић. Предвечер 20. јула, Епископ је са својим вјерницима и свештенством (били су цијело вријеме везани ланцима по двојица) спроведен у казнене затвор у Госпићу. Осмога августа Епископ је виђен у дворишту казног завода у Госпићу, гдје су га усташе поставиле на кишу. Владика је и ту тортуру мирно и стојички поднио. Неколико дана касније неутврђеног датума - извучено је из завода 2.000 православних Срба. По двојица су везани жицом. Међу њима је био и Епископ Сава. Сви су ови људи одведени из Госпића путем према Велебиту. Одатле се Владици губи сваки траг. Према тврђењу неких талијанских новинара, у Велебиту је током августа 1941. године убијено око 8.000 православних Срба. Вјероватно је с њима испио чашу мученичке смрти и Епископ горњокарловачки Сава. Ни данас се не зна гдје је тачно пострадао.

Патријарх Павле: Наши заступници пред пријестолом Божијим

Патријарх Српски Господин Павле са Архијерејима Српске православне цркве и црквеним високо-достојницима Јерусалимске Патријаршије служио је 21. маја 1998. г. у Спомен храму Светога Саве на Врачару Свету литургију. На њој је први пут у историји Српске православне цркве обављено јавно проглашење и канонизација новомученика. Свештеномученика Бранка Добросављевића, свештеномученика Георгија Ђорђе Божића пароха нашичког, мученика Вукашина из Клепаца, свештеномученика Рафаила (Момчиловића) игумана ман. Шишатовца, исповедника Доситеја (Васића) Митрополита загребачког, свештеномученика Јоаникија (Липовца) Митрополита црногорско-приморског, свештеномученика Платона (Јовановића) Епископа бањалучког те свештеномученика Саву (Трлајића) Епископа горњокарловачког. Патријарх Павле је у бесједи након Литургије је уз остало рекао: « Прослављање успомене наших најновијих свештеномученика, мученика и исповједника, даровало је нашој мученичкој Цркви велику духовну радост. Њихове молитве биће драгоцјено заступништво пред пријестолом Божијим за страдајући српски народ на Косову и Метохији и свим областима гдје још увијек страда чељад Српске православне цркве. Прослављајући сад и свагда Свете мученике и исповједнике из рода нашега молимо се и њиховом и нашем Господу, да ако морамо да страдамо да то буде на путу правде Његове и истине Његове. Господе, не допусти да страдамо због неправде наше и мржње ма према коме. Молимо те Господе за мир нама и непријатељима нашим, који нам је свима неопходан ».

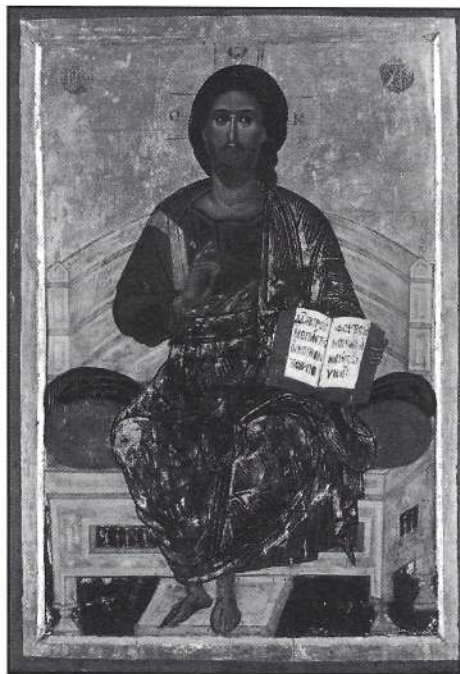
Суштина хришћанства

Постоје многа различита мишљења о суштини хришћанства, али нико никада није био у могућности да је дефинише на начин како је то учинила Православна Црква. Пре свега, треба нагласити потпуну немогућност да се ово питање реши само рационалистичким путем. За рационалисте, хришћанство ће заувек остати нерешива загонетка, што је сасвим природно, с обзиром на експлицитан приступ овом највећем светском феномену. Међу таквим покушајима да се објасни суштина хришћанства, издвојићемо две основне тенденције: 1) свођење суштине хришћанства на њене моралне принципе и 2) представљање хришћанства у облику система апстрактних идеја.

Најверодостојнији пример првог случаја јесте мишљење које о хришћанству има познати немачки философ Имануел Кант. Према Канту, хришћанство се разликује од свих осталих религија само по својој моралној супериорности. Сходно томе, Сам Христос је идеални пример моралног савршенства, Његове заповести су целовит и савршени израз моралних захтева људске природе, Његова Црква јесте друштво где се постиже етичко добро, а суштина природе хришћана је у њиховом идеалном етичком систему. Према томе, хришћанске догме немају никакво посебно значење. У целости посматрано, Кантов систем пориче објективно значење хришћанства - искупљења рода људског ради његовог спасења и задобијања вечног блаженства - као трансцендентно и не-суштинско за човеков живот на земљи. Такво схватање је у основи погрешно. Ако пажљивије проучимо хришћанство, видећемо да је немогуће да се оно посматра као морал без догме (као будизам), јер Христова етика није само у формалној вези са религијом. Хришћанство није, попут неких етичких система, ограничено само на оправдавање моралних захтева и

заснивање човекове моралне обавезе на вољи вишег Бића. *Хришћански морал заснован је на догматици*, и без ње губи свој пуни смисао.

У хришћанству догме о Пресветој и Нераздељивој Тројици, оваплоћењу Сина Божијег, искупљења људског рода и његовог спасења нису од секундарног, већ суштинског значаја. Догма се у хришћанству не спомиње само да би се нагласио ауторитет неког учења о моралу, већ је, супротно томе, она

центар васцеле вере хришћанске и морала који из ње исходи.

Хришћански морал, чак и ако је лишен свога догматског корена, несумњиво представља исти задивљујући, привлачан и фасцинантан феномен, неупоредив ни са једним другим етичким системом, будући да га превазилази својом пуноћом, једноставношћу и убедљивошћу. Управо нас то упућује на божанско порекло ове етике. Уколико, пак, продремо у сам корен овог етичког система, тј. у његово догматско значење, које попут сунца осветљава сав склад целине и бескрајну разноликост делова, видећемо да хришћанска етика у потпуности преображава човекову душу и открива јој могућност да већ

на земљи предокуси блаженство, које је Бог припремио за човека у вечности.

Једино се на овај начин може објаснити непресушни извор хришћанске етике, која сваком својом победом улепшава и снажи човеков дух, и благоугодно делује на читав његов живот. Једино хришћанство може да разгори љубав према Истини, ради саме Истине, без које никакав стварни човеков духовни напредак није могућ. Несумњиво благотворан утицај хришћанске етике на цели род људски јесте један од најубедљивијих доказа њеног божанског порекла.

Почевши од гностика из првих векова хришћанства, па до савремених облика хегелијанизма, суштина хришћанства је посматрана као апстрактни систем вишег знања, као апстрактна философија, која теоријски решава проблеме космогоније и теогоније. Међутим, древни и савремени рационалисти су саму суштину хришћанства - оваплоћење Сина Божијег и искупљење грешног људског рода, та несвакидашња историјска појава која вечно исходи из низа обичних историјских појава - свели на ниво мита. До овог закључка долази пастор и професор, Артур Дреивс, у својој књизи *Мит о Христу*.

Левичарски хегелијанац, Фојербах, написао је дужу студију *О материји хришћанства*. Упоређујући суштину хришћанства са суштином паганизма, он закључује да у хришћанству субјективност преовладава над објективношћу; срце и машта над разумом. За Фојербаха, хришћанство је систем или поглед на свет за који спољашњи свет са свим својим законима природе нема никакво значење. Следствено томе, за њега је хришћанство непријатељски настројено према разуму, знању, науци, друштвеном животу и свакој врсти напретка: друштвеном, научном, политичком, економском, итд. Фојербахово учење продира у марксизам и, кроз њега, у бољше-

вички комунизам, на тај начин поставши државна не-религија Совјетске Русије.

Истинска критичка мисао у потпуности разуме ове велике Фојербахове грешке. Пре свега, хришћанство се, како је већ речено, никада није супротстављало истинском разуму, науци и знању. Истовремено, оно никада није ни прецењивало људски разум у односу на духовни развој, већ га је само усклађивало са осталим способностима људског духа. Хришћанство не прави од људског ума Бога, већ га посматра као дар Божији, који у животу треба применити. Такође, њиме треба покренути знање, које је основно оружје у борби и потрази за Истином, правотом и красотом.

Хришћанство ни у ком случају не раскида човекове везе са светом, нити се супротставља развоју истинске науке. Оно једноставно истиче вечну супериорност Творца над светом који је створио, бесмртност човекове душе и ограничено значење материјалног света; оно овај привремени живот посматра као припрему за вечност. Сходно томе, хришћанство једноставно потпомаже човеков духовни развој и његово морално узрастање у садашњем, привременом животу. Сама историја сведочи о томе колико је хришћанство потпомогло развој природних наука, а нарочито оних које се баве проучавањем природе.

Хришћанство је једина религија која у својим основним истинама не садржи ништа непријатељско према истинском напретку. Оно благонаклоно гледа на природу, као Божију творевину. За разлику од паганске кулуре, која пркоси сунцу, месецу и звездама, хришћанство их ставља пред Творца. У ствари, оно је и ослободило људски род од деградирајућег робовања природним појавама и, у поређењу са рационалистичким наукама, у већој мери је научило човека да овлада природом (ходање по води и васкрсавање мртвих).

Идеја о слози и једнодушју народа је чисто хришћанска идеја. На њој се заснива и велики број

међународних закона. Такође, благотворан утицај хришћанства је незаобилазан и у погледу друштвених односа. Оно је створило хришћански брак и хришћанску породицу; издигло је морално достојанство жене као девојке, мајке и жене; насупрот паганској злоупотреби деце, хришћанство васпоставља Христове заповести, којима сваког искушивача и кваритеља дечије невиности осуђује на страшну судбину стављања воденичног камена око врата.

Паганство, чак и у својим најбољим представницима, оправдава и подстиче ропство, које је хришћанство коначно разрушило систематским уништавањем његових темеља. Хришћанство је ублажило окрутност чак и према разбојницима. Поред тога, Сам Господ је, боравећи на земљи, одабрао потцењене раднике и тиме уклонио омаловажавање са свих. "Радити и молити се" постао је мото хришћанског живота. Поред тога, и монаштво се заснивало на целодневном раду и молитви.

Да би смо исправно схватили и одредили суштину хришћанства, пред собом морамо имати Личност Господа нашег Исуса Христа, наспрам Којег се све остало одређује. Пре свега, хришћанство је, попут његовог Оснивача, целовито, складно и свеобухватно. Будући да у њему нема никаквих недостатака,

оно није ни подложно побољшању. Оно је савршено. Само су хришћани подложни безграничном усавршавању. *Будите ви, дакле, савршени, као што је савршен Отац ваш небески.* (Мт.5,48).

Једино хришћанство има пуно право да се назове религијом и то у правом смислу те речи (заједницом са Богом). Хришћанство обухвата наше целокупно постојање, како духовно, тако и телесно. Оно просветљује нашу породицу, друштвене и политичке односе; задовољава све потребе духовног, умног и телесног живота човека.

Да би се у потпуности схватила суштина хришћанства, треба проучити основне хришћанске истине. Пре свега, хришћанство није у толикој мери неки нови систем верског и етичког учења, колико је оно нови принцип живота и људског делања. Иако у Новом Завету и хришћанству није све ново у поређењу са старозаветном религијом, чак и оно што је хришћанство узело од религије Израиља, сија у новом светлу дубљег и савршенијег значења.

Иако и у Старом и у Новом Завету постоје опште догматске истине (о јединству божанског Бића, божанским врлинама, пореклу човека, његовом првобитном стању, његовом паду, и др.), ипак, оне су у Новом Завету представљене јасније, дубље, духовније и ослобођене су од елемената антропоморфизма, који у Старом Завету, прикривају идеју духовне природе божанског Бића. На пример, у Старом Завету би било немогуће пронаћи Христове речи да је *Бог дух; и који му се клањају, у духу и истини треба да се клањају* ШЈн.4,24Б.

Неке истине у Старом Завету су толико скривено изражене, да су чак и неки духовнији новозаветни људи били приморани да размишљају о тајни Свете Тројице, Речи и Духа Божијега, и др. Ове тајне, скривене од старозаветних пророка није открио само Сам Спаситељ. Данашњи јеврејски научници неоправдано тврде да у целом Старом Завету не постоје тумачи

тајне Свете Тројице. Међутим, немогуће је не запазити у Старом Завету неоткривено разумевање посебних сила Божијих: Бога Речи и Духа Божијег. Појава Тројичног Бога Авраму у облику три анђела такође остаје неоткривена у Старом Завету. Само се у Новом Завету коначно открива тајна Пресвете Тројице у свој својој пуноти, чиме је она учињена доступном човековом схватању.

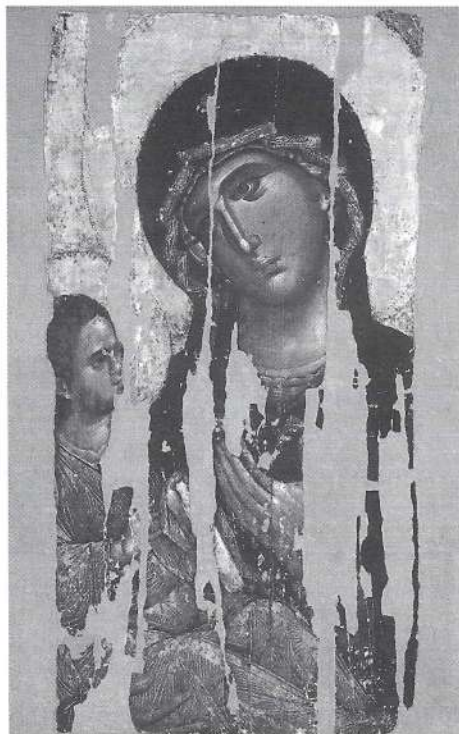
Догма о Светој Тројици представља само срце хришћанства! Она носи свеобухватно и неисцрпно значење, како чисто теоријско, тако и етичко. Теоријско значење хришћанског учења о Светој Тројици састоји се, пре свега, у очишћењу, уздизању и објашњавању идеје монотеизма. Хришћанско учење о Светој Тројици није тро-божност или три-теизам које хришћанска црква непосредно и одлучно забрањује, већ оно представља посебан аспект монотеизма, веома дубок, узвишен и чист, какав не сусрећемо ни у једном другом монотеистичком систему.

Сама суштина хришћанског учења о Богу јесте да, откривајући догму о Светој Тројици, она чува неповредивост старозаветног учења о Божанској јединосупштности, дајући јој посебан, нови, изузетно значајан, високо етички карактер, који није могао бити присутан ни у једном другом систему монотеизма. Нису без разлога Ориген, блажени Августин и свети Григорије Ниски, анализирајући догму о Светој Тројици, указали на Истину и Божанско порекло хришћанства.

Строги монотеизам мало тога говори о чистоти, узвишености и моралној вредности религије коју проповеда. Поједини мислиоци прехришћанског доба спознали су једносупштност највишег Бића, али је појам природе таквога Бића ван Његове везе са светом, тј. живот Бога у Њему Самоме, остао неразумљив. Као резултат тога, монотеизам се претворио било у пантеизам, прихватајући вечно откривање божанског живота и твари, или неплодни деизам.

Једино хришћанство, кроз откривање догме о Светој Тројици,

дало је одговор на питање о природи Самога Бога. Једино хришћанство открива истину да Сам Бог има одређене стварности постојања. Не објашњавајући саму суштину Свете Тројице, ова догма разјашњава нешто што се тиче божанског Бића: наиме, да у Њему постоји активност независна од света, те да постоје услови за његово пројављивање. Иако је познање Тројичног Бога изузетно тешко, ипак је схватање Његове суштине још тече. "Хришћански Бог је један, али не једини" (свети Петар Хрисолог, *Шездесета беседа*).

Међутим, поред теоријског значења, догма о Светој Тројици такође има и етичко значење (*Етичка идеја црквене догме*, Антоније Храповицки). Кроз тајну Свете Тројице, хришћанство је поучило људски род не само да понизно поштује Бога, већ да Га и воли; кроз њу се открива једна нова идеја: да је Бог љубав - најузвишенија, савршена љубав и непресушни извор љубави. Блажени Августин је подробним разматрањем потврдио да је "тајна хришћанске Тројице, тајна божанске Љубави. Ако спознате љубав, спознаћете и Свету Тројицу."

Догма о Светој Тројици нас поучава да се божанска Љубав про-

јављује не само кроз стварање света, већ се у свој својој савршеној, бескрајној пуноти пројављује у самом крилу Божанства вечне љубави: вечној заједници свете љубави Оца и Сина и Светога Духа. Тако, можемо тврдити да јалови монотеизам древних религија, неиспуњен откривеном истином о Светој Тројици, није могао да доведе до истинске спознаје божанске Љубави.

Основна разлика између строгог монотеизма савременог јудаизма и хришћанске вере састоји се у разумевању Божанске суштине. Једино хришћанство, кроз откривање Самога Господа нашега Исуса Христа, зна и спознаје истину да је Бог Љубав и шта је љубав! Према речима једног хришћанског песника А. Толстоја, Христос је "васцели Мојсијев закон подредио закону љубави". Стога је у неплодном монотеизму и немогуће схватити ову идеју Бога Љубави, јер кога би онда Бог волео осим Самога Себе? Само догма о Светој Тројици, иако нас не упућује у потпуну дубину Божанске суштине (јер човеков ум не може у целости да је појми), омогућава нам да схватимо да божанска Љубав никада не остаје непројављена, да никада није не-делатна и да је далеко од само-љубља. Насупрот томе, она је непрестано усмерена ка вечној заједници Личности Свете Тројице.

Дубина љубави Божије према људском роду, коначно нам је разјашњена у тајни Свете Тројице, што је основа целог хришћанског учења о искупљењу. Узвишени примери жртвене љубави - благовољење Бога Оца да жртвује Јединородног Сина Свог за спасење рода људског, добровољно страдање Сина Божијег ради нашег искупљења и силазак Духа Светога ради нашег освећења - задивљују човекову душу, рађајући благодарну, крстоносну љубав према Богу, Кога хришћани почињу да спознају као вољеног Оца целог рода људског.

Уколико о хришћанском учењу оваплоћења Друге Личности Свете Тројице будемо тако дубоко размишљали, видећемо да оно нема само

дубоко теоријско, већ и универзално етичко значење. Оно је уздигло човекову моралну свест до висина, које је немогуће достићи без Бо'ије помоћи. Ову истину су формулисали неки од древних учитеља Цркве на следећи начин: "У тајни оваплоћења, Бог је постао човек, како би га учинио Богом."

Христово васкрсење је круна свих чуда. Оно, према речима професора Н. П. Рождественског, представља "камен темељац хришћанске апологетике." Доказ Христовог васкрсења је савршено јасан и убедљив - без васкрсења, следећи догађаји би били потпуно необјашњиви: почетак пророповеди светих Апостола, појава историјског хришћанства и њених мученика у свету, апологета, учитеља Цркве и светих поборника, и, коначно, појава милиона верних, спремних да се жртвују за Христа.

ЗАКЉУЧАК

Оваплоћењем Христовим и ширењем историјског хришћанства покренуте су све адске силе. Хришћанство је на то одговорило својом самоодбраном: на прогоне - исповедањем вере и мучеништвом; на јереси, шизме и погрешна учења - Васељенским Саборима, учењима и догмама Светих Отаца; на непрекидне нападе ситничарске критике - непристрасном апологетиком; на клевете - светошћу, а на нападе адских сила - Светом Црквом.

Из књиге:

Orthodox Apologetic Theology
by I. M. Andreyev

St. Herman of Alaska Brotherhood Press, 1995; (pp. 155-164).

Св. Теодор Комоговински

О руци Св. Теодора Комоговинског

Жученик Теодор Сладић Комоговински, родом је из села Курузара код Костајнице. Као мученик за вјеру пострадао је и спаљен од Турака код манастира Моштанице у Босанској крајини. Остала је сачувана нетљена само шака десне руке, коју су монаси Јован (Свилокос) и Силвестар (Продановић) 1693. год. Пренијели у Комоговину.

Вјерујући да је то рука Св. Теодора Тирона околни мјештани су први почели да држе култ на Теодорову суботу. Све до Другог свјетског рата св. рука се налазила похрањена у комоговинском храму, а 1942.год. однешена је у Загреб. По повратку из из-бјеглиштва, прото Рајачић пренио ју је у Карловац, а мало касније Владимир Бубало у Костајницу. Похрањена је у сребрном кивоту који су 1925. год. Даровали Душан и Даница Трнинић из Загреба. Одлуком Св. Архијерејског Сабора од 20. маја 1966. год. Теодор комоговински унесен је у списак Срба светих мученика за вјеру.

Господин Драган Адамовић из САД, као свој дар, дао је да се изради велика икона Св. Теодора са монументалним рамом. Икону је живописао академски сликар проф. Милован Арсић, а 21. новембра 1972. год. Осветио ју је Његово Преосвештенство Господин Симеон (Злоковић). У Мариндолу (Република Словенија) на иконостасу има икона св. Теодор Српски у народној ношњи.

У кивоту са руком св. Теодора чува се и антимијска капела Св. Спаса. На њему је запис «*Љето 1728 ма 12 и Вијење остисе сти и бжеставни жртвник*».

Послије смрти митрополита Атанасија Љубојевића, на црквеном сабору 1713. год. Основана је епархија костајничко-зринопольска са сједиштем једно вријеме у манастиру Комоговини а доцније у Костајници, за Банију до ријеке Глине и дио Лике.

Резиденције се последије Комоговине налазила у Костајници у непосредној близини цркве, на обали Уне. Први епископ који је из Комоговине прешао у Костајницу, населио нову резиденцију, био је и епископ Арсеније Андрејевић. Епископска катедра у Костајници задржала се до 1771. год., када је епархија укинута и припојена епархији горњокарловачкој.

О мјесту гдје је епископ Алексије сахрањен није се доскора поуздао знало, но потврђен је навод Манојла Грбића (Карловачко владичанство књ.друга, стр 186): свакако да је приликом преуређивања пода цркве 1902. његов гроб остао под плочником без икаквог обиљежја. Земне остатке 1970. год. протојереј Милан Радека је са највећом пажњом сакупио, похранио у нови кивот и приликом освећења темеља Његово Преосвештенство Епископ Симеон сахранио их је у малу крипту поред јужног зида нове цркве.

Током посљедњих ратних збицавања рука Св. Теодора заједно са кивотом у којем је била похрањена је нестала.

Света литургија

Централна тачка православног богослужења

Богочовјек Исус Христ извршио је искупљење људског рода својом добровољном смрћу на крсту. Ово је искупљење постало вјечни и неисцрпан извор благодати и оправдања за све оне који вјерују у Свету Тројицу. Да би ово Христово дјело и даље трајало и да би се плодови искупљења дали свим народима и сваком појединцу до краја свијета, Христос је установио Цркву Божију. У Светој православној цркви вјечно живи Христос. У њој се непрекидно наставља првосвештеничка служба искупљења Исуса Христа. Ово настављање врши се видљивим начином – спољашњим обредима. Збир свих облика чини садржину хришћанског православног богослужења. Темelj православном богослужењу положио је сам Исус Христос, јер је установио Свету Евхаристију и њено вршење над видом хљеба и вина. Света Евхаристија је Света Литургија, а значи благодарност, благослов, причешће, вечера Господња (Тајна вечера).

Она је центар православног богослужења и најважнији чин од свих богослужења која се врше, јер тада долази Спаситељ и Искупитељ свијета својим вјерним и на реалан и видљив начин, опипљив, за сваког појединца. Показује се цијело дјело оваплоћења, рођења, живота, страдања, смрти, васкрсења и вазнесења Исуса Христа и понављају се сва чуда његова дара и љубави. Ову службу установио је сам Исус Христос, на својој посљедњој тајној вечери овако: »Исус узме хљеб, благослови, изломи и даде ученицима и рече: Узмите једите, ово је тијело моје. Тада узме чашу и захвали, даде им и рече: »Пијте из ње сви јер је ово крв моја Новог Завјета, која се пролива за многе ради опроштаја гријехова»: (Мт.26,26-29) »Ово чините за мој спомен». (Лк.22,19)

Митрополит Амфилохије:
Литургија је најдубље памћење свијета и човјека

Његово Високопреосвештенство митрополит ГГ Амфилохије (Радовић), у предговору књизи А. Шмемана »Литургија и живот» надахнуто и поетски свједочи о литургији, централној тачки парво-славног богослужења.

Велики руски филозоф и богослов Хомјаков је рекао: »Ко разуме шта значи Литургија, зна шта је Црква». Толико је Литургија свеобухватна по својој природи. Ми би овим ријечима додали: »Тај зна шта јесте живот човјека и свијета. Шта се догађа са њима у историји и шта треба да буде у вјечности. Литургија својом снагом сједињава прошлост и садашњост, двије хиљаде година историје хришћанства

претвара у један дан; у томе једном дану није само сабран и оприсутњен божански домострој прошлих вјекова испуњен у Христу и његовој Тајној вечери, он садржи и предукус вјечног и непролазног Царства небеског.

Литургија је најдубље памћење свијета и човјека.

Литургија нас учи да мртви вјечно живе.

Литургија нам открива Љубав као основу свијета, као његово дисање и његову пуноћу, пуноћу свих његових видљивих и невидљивих, знаних и незнаних људима стремљења.

Литургија је вјечно приношена Христова жртва за живот свијета и његово просвијетљење.

Литургија је наше уздарје и наша благодарност Богу за његова знана и незнана добротинства.

Литургија је дивна школа једнодушности, праштања и јединомишљивости.

Литургија је наша промјена и просвјетљење опитом вјером, богољубљем и човјекољубљем.

На **Литургији** нам се јавља и дарује Богочовјек опитно и стварно, у тајни, на њој и њоме се ми дарујемо Богу и једни другима.

Литургија је заједништво живих и мртвих, силом светог духа, у тајни тијела и крви Господа Исуса.

Литургија је учитељица здравог, свакидашњег живота, понашања и узајамних односа.

Литургија је очишћење и просвјетљење душе и тијела, она је истовремено и стални позив и изазов на очишћење и преображење.

Ако је Крштење – облачење у Христа, **Литургија је живот у Христу и примање Христа у себе.** Без Литургије нема човјека истинског Живота. Отац Јустин Ђелијски, говорио је да не може да схвати како је могуће бити тужан у свијету у коме постоји Литургија!

СТИЦАТИ врлине и подвижати се, значи – припремати се за **Литургију**. Тако припреманим и припремљеним даје се Бог као – свеврлина, по рјечима древног хришћанског тајновица Максима Исповједника.

Ко заборави или не открије **Литургију**, заборавља и остаје му скривен смисао живота.

Литургија је најсавршенија просвјета. На питање једном руском епископу у совјетско вријеме: како остварује своју мисију, кад нема вјеронауке, овај је одговорио: »Ми служимо Литургију«.

Литургија је нелажна нада у свим збивањима, страдањима и безизлазима.

Литургију могу познати само они који њоме и у њој свакодневно живе, који њену нарав усвајају за своју, постајући Христосики, а стално се старајући да је буду достојни.

Када смо у Црној Гори, и не само у њој, престали да се на **Литургији** окупљамо око Светог Причешћа изгубили смо саборни ум, престали смо праштати једни другима и почели се убијати. Братску љубав је могуће само повратити и ослободити се од братоубилачког порива – враћањем **Литургији** по свим мјестима, од малих до великих, од села до градских насеља.

Света Литургија, Свето Писмо, Житија Светих и Молитвеник представљају темеље и основе и путоказе хришћанске филозофије живота, мишљења и делања. То су крила којима се лети према небесима и видовите очи којима се понире у тајне неба и земље и откривају прави путеви живота и начини дођења њима – вјечном смислу и назначењу.

Епископ Симеон (Злоковић)

На редовном засиједању Св.Архијерејског сабора СПЦ 12. јуна 1951.год. кад је горњокарловачки Епископ Никарион изабран за Епископа сремске епархије, на мјесто Епископа горњокарловачког изабран је епископ Симеон, дотадашњи ректор богословије Светог Саве у манастиру Раковици.

Епископ Симеон поријеклом је Бокел из Бијеле, рођен на празник Благовијести 7.априла 1911. год од оца Душана и мајке Анете, крштен именом Љубомир.

Послије завршене основне школе у Бијелој, завршава гимназију у Херцег-Новом.Богословију је завршио 16. јуна 1934. год. на Цетињу а на Богословском факултету је дипломирао 30. јуна 1938. год. Други свјетски рат затекао га је у Берлину на пост-дипломским студијама. Тада се враћа у Србију гдје се замонашио у манастиру Раковици гдје добија монашко име Симеон. Потом је 24. априла 1940. год. постављен за катихету Реалне гимназије у Јагодини, гдје је остао до краја школске године. Школске 1940/41.године почиње да ради као катихета у Трећој мушкој гимназији у Београду. Свој вјероучитељски посао, обављао је у београдским школама све док то државне власти нису забраниле. 1949. год. Српска православна црква повјерава му веома тешку и одговорну дужност, организирање рада Богословије Св. Саве у ман. Раковици. У међувремену био је духовник цркве Ружице на Калемегдану. На дужности Ректора Богословије Св. Саве остао је до 1951. год. када га је Свети Архијерејски Сабор изабрао за Епископа Епархије горњокарловачке на чијем трону остаје све до своје смрти 28.ноцембра 1990 .год. у Карловцу.

Хиротонија еп.Симеона била је 16/26 јула 1951. коју је обавио патријарх Викентије с неколико епископа. Хиротонији Епископа Симеона присуствовали су као гости Англиканске и неких западних цркава и господин Др. Тобијас, секретар Екуменског савјета цркава у Женеви. Патријар Викентије је у својој бесједи том приликом истакао »да је ова служба наставак досадашње наставничке, само у проширеном обиму«. Досадашњи духовни вођа једне богословије постаје вођом читаве једне Епархије, врло значајне у Српској православној цркви, нарочито по најтежој судбини у овом рату. Иако је слична субина пратила ово владичанство од оснивања, народ је сачувао своје име и своју вјеру православно. У својој првој Архипастирској бесједи Епископ Симеон истиче *»како је његова личност сад помјерена са чисто школској на нови план живота, ојасан и стврм. Зна да ће ошца сваку радост доживљавати помијешану с торчином а сваки успјех у великој ојсности од људске сујете и самољубивости. Моли се*

Богу да му његова духовна власт буде извор најслађе радости од пожртвовања. Највиши закон цркве Христове је љубав. Закон љубави никад није појачан до данас. Али, признали људи тај закон или не признали, историја ће и даље шећи по њему јер само у љубави ишчезавају сујерошности између раса и народа. Зато учећи тај закон љубави и жртве, ми ћемо испунивши задатак живота на који нас позива Спаситељ наш.

Епископ Симеон устоличен је у Карловцу 12. августа 1951. год. у цркви Св. Оца Николаја у Карловцу. Патријархов изасланик је био Еп. Никанор.

На устоличењу еп.Симеон понавља дијелове своје бесједе са хиротоније и понавља, да је љубав једина кадра да зближи људе и ништа друго не може их тако зближити.

Епископ Симеон долази на трон Епархије горњокарловачке након рата, који је иза себе оставио трагове на животу цркве као ни један до сада од њеног оснотка. Дошао је у Епархију, некада најсрећенију, тада разорену. Дошао је у Епархију без Двора, дошао је у стан без намјештаја. У Епархији је затекао 14 свештеника. Затео је двадесетак богослужбено способних храмова од предратних 205. Од предратних пола милиона вјерника у 146 парохија, затео је преполовљен број. Затео је згаришта, мучилишта, рушевине, затео је своје мало али уплашено стадо. Епископ Симеон сусреће се и са новонасталом ситуацијом у односу црква-држава са новим комунистичким режимом, нимало толерантним према вјерским осјећањима било којег народа. Рушење црква наставило се и после рата све до средине педесетих година. Вјековни храмови су рушени и од њиховог Светог камена зидани задружни домови и домови културе. Поред рушевина храмова државна власт одузела је цркви и оно што јој је остало од њених материјалних добара. У том периоду био је тежак сваки почетак

а поготово у Архипастирском који је по Божијем Промислу започео еп. Симеон.

Дошавши у Епархију затиче свега неколико свештеника, који су се вратили из избјеглиштва док су остали мученички страдали са народом ове епархије. Млади Епископ пун љубави и разумијевања у новонасталој ситуацији започиње свој Архипастирски рад на оживљавању Епархије горњокарловачке. Посебно мјесто у раду еп.Симеона заузимају обиласци парохија, храмова и свештеника чији се број поготово младих свештеника постепено повећавао и Архиепископске посјете народу.

Користо је сваку прилику да људе поучи, да их утврди у вјери, да им улије љубав, да их охрабри. Писати о раду Епископа Симеона који је оставио свој неизбрисиви рад у Епархији горњокарловачкој захтјевао би посебну студију тако ћемо у овом малом присјећању на Њега издвојити пар исјечака из бесједа које чине Његово проповједничко дјеловање.

Из бесједе на освећењу нове цркве у Глини 21. сеп. 1963. (Весник,344,3.окт.1963.)

«Ова црква није пркос-црква. Она је плод љубави и оданости својој вјери и Цркви. У овој цркви проповедаће се најсветија начела науке Христове: љубав,мир и добра воља међу људима, међу браћом, међу свим народима свјета, дјеци истог Оца небеског. У њој ћемо се молити Богу за све нас, за домове ваше, за дјецу вашу, за напредак и благостање отаџбине наше и за добро свих људи у свем свијету Божијем»

Владика је додао и једно упозорење не ни прекор ни опомену.

«У природи уживамо у љепоти разноврсности њених, које разноврсности ипак увијек чине склад. Зашто нам онда смета разноврсност и посебност код људи, народа и вјера. Зашто ми, кад је у питању човјек, видимо само себе и по себи мјеримо људе око себе, а не подносимо никакве разлике. Ако као хришћани најпре смо позвани да уносимо дух трпељивости и добре воље у наше односе међу људима. И природу и људе створио је један Бог; зато не противимо се вољи Божијој. Јер сви смо дјеца Оца и браћа у љубави»

Освећење цркве у Горњим Дубравама на Св. Петку 27.окт.1972. (Православље 139. 1. јан. 1973.)

Ријечи молитава ваших прадједова и предака одјекивале су некада у старом овом храму, али његовим страдањем нису се угасиле, оне су стално пред Богом. Отсад ће у овом обновљеном храму одјекивати ријечи ваших молитава. Кад би зидине овог храма могле да проговоре, чуле би се речи радости и појања, речи обреда крштавања и вечевања, чули би се уздаси покајника и вапаји за покојницима. Све је то била молитва. О кад би сте ви могли чути све оно што је вашим оцима и прецима сачувало ово камење, и певали бисте и плакали. Радовали бисте се радостима њихових живота. Плакали бисте у тугама ваших предака».

У Сабору Републике Хрватске на новогодишњем пријему 20.фебруара 1984.год.

«Ми овдје живимо једни са другима, нације и народности,

цркве и религиозне демонизације. Живимо под истим Божјим сунцем као делови наше државне заједнице, што нас све упућује једне на друге да би свако уживао своју слободу, безбедност и сачувао свој идентитет, своју културну баштину у оквиру своје нације и прошлости»

Епископ Симеон је био веома плодан црквени писац. Писао је многе чланке и расправе. Написао је многе бесједе. Доста њих је објављено но исто тако доста их је остало и необјављених. Тако да га је Богословски факултет Српске православне цркве, прогласио за свог почасног доктора. Универзитет из Аризоне(САД), додијелио му је докторат из Филозофије. Приликом освећења обновљене цркве у Садиловцу, под чијим подом леже 463 жртве спаљне у тој цркви, Архијерејски Сабор одликовао је блаженопочившег Епископа Симеона орденом Св.Саве I реда.

На празник Св. Петке 27. окт. 1990. еп. Симеон посветио је обновљени храм Св.Петке у Сјеничаку. Испустио је душу 28 новембра 1990. год у Карловцу. Његово Преосвештенство Блаженопочивши Епископ Симеон сахрањен је 30. новембра 1990.год у гробницу Еп. Лукијана (Мушицког) на Православном гробљу Дубовац у Карловцу. Током свог живота Еп. Симеон је у својој опоруци написао следеће: *»Уколико нас Бог позове пре него ли саградимо гробницу, нека будемо сахрањени у гробници Епископа Лукијана Мушицког у Карловцу. Задужујемо Епархију да нас касније пренесе у порту манастира Гомирија, које је Божје дело али и наш животни крст...»*

Зупокојену Литургију а потом и опело служили су Преосвећена Господа Архијереји: Епископ рашко-призренски Господин Павле, Епископ шумадијски Господин Сава, Епископ далматински Господин Николај и Епископ славонски Господин Лукијан, уз многобројно свештенство из више епархија.

Нека је вјечни покој нашем драгом Епископу Симеону и молимо се Богу за мир његовој мученичкој души у Цркви небеској са свим осталим мученицима страдалне Епархије горњокарловачке.

јереј Душко Сопасојевић

Српска православна црквена општина ријечка

Епископ Фотије служио у Ријеци

Његово Просвештенство Епископ Далматински и администратор Епархије горњокарловачке Господин Г. Фотије, одликује протојереја Мићу Костћа, пароха ријечког напрсним крстом у храму Светог Николе у Ријеци.

Његово Преосвештенство Епископ далматински, администратор Епархије горњокарловачке Г. Фотије служио је Свету Архијерејску Литургију, у недељу 15. септембра 2002. године у храму Светог оца Николаја у Ријеци. Саслуживали су му Високопречасни протојереј – ставрофор Мићо Костић, парох ријечки и Архијерејски намјесник плашчански и јерођакон Никодим (Косовић).

Приликом ове појсете, Његово Преосвештенство Г. Фотије је са представницима ЦО Ријека разговарао о пројекту обнове храма Св. Николаја, подигнутог 1785. године и организовању православне вјеронауке за српску православну омладину у Ријеци.

Владика Фотије се овом приликом сусрео и са генералним конзулом СР Југославије у Ријеци г. Вукићем Булатовићем и његовим сарадницима

Саборни храм Св. Оца Николаја у Карловцу

У Карловцу се први пут спомиње православна капела 1744. год. Као подружница парохије у Тушиловићу. Прије патента о вјерској толеранцији у Карловцу је било настањено врло мало српских породица. Али након проглашења Карловца слободним краљевским градом, нагли економски развој града отворио је имућним Србима врата. Богати трговци православне вјере одлучише 1778. год. купити земљиште и саградити нову капелу, уз обавезу да издржавају једног свештеника. Стога четири трговца који се обавезаше сносити материјалне трошкове упутише молбу Магистрату.

Неколико година касније купљено је земљиште (1781.) од карловачког грађанина Фердинанда Булића (Pulisch) за 3000 форинти и 12 цекина. За градњу цркве је била упућена молба Комори 12. октобра 1784. год. У тој молби Срби траже дозволу градње, али не према рјешењу Коморе која је захтјевала да црква буде без звоника и било каквог

украса, него да саграде цркву према приложеном плану да буде украс граду Карловцу. Коначно, 3. јануара 1785. год. настојањем Епископа Јована (Јовановића) Угарско намјесничко вјеће изда дозволу за градњу цркве. Исте године благословом Епископа Јована (Јовановића), започиње градња цркве, па је темељни камен освећен 28. априла 1785. год. Цркву је градио карловачки градитељ Јосип Штилер. Цркву Светог Николе, Штилер је израдио према својим нацртима, држећи се упутстава да због литургијске функције она мора бити изведена по узору на план и вањски изглед православне цркве у Сегедину. За непуне двије године 1787. године храм је био довршен. Цркву је осветио Епископ Петар (Јовановић Видак), 9. марта 1803. Црква је посвећена Св. Оцу Николају, јер је и капела била посвећена Св. Оцу Николају. Иконе је израдио сликар Арса Тодоровић 1815. године. Цркву су својим добровољним прилозима саградили српски трговци из Карловца, уз помоћ својих рођака и пријатеља, српских трговаца из

Трста и уз помоћ свих чланова Црквене општине у Карловцу. За градњу је потрошено око 30 000 форинти. У спомен градње, узидана је на улазним вратима плоча с натписом: *«Во славу шрићасној Божества и во чест Цвјаштеља и чудотворца Христова Николаја основасја и создасја храм сеј при державје јејо Ц.К.И и ано. Величаштва Јосифа Втораго, Благословеније Г. Епископа Ј. Јовановича, изживенијем всејо Православнајо Греко-Неунитској исповједнија здјешних и сѣраних жићељеј во градње Карлишадшје априла 28. дне Господња 1785.»*

По својој градитељској вриједности (каснобарокни стил) и унутрашњој опремљености црква Св. Николе је једна од најљепших цркава, као таква била је узором у подизању многих православних храмова за што је најбољи примјер црква Св. Николе у Ријечи.

Храм Светиој Николе након 215 година

Током другог свјетског рата, у вријеме владавине НДХ-е, Српска православна црква Св. Николе биле је девастирана. Из храма су однешени сви богослужбени предмети, али храм није срушен. Иако опустошен и оскрнављен, остао је читав. Храм је био претворен у магацин опљачкане српске робе. Након рата, храм је поново, онолико колико је то било могуће обновљен и оспособљен за богослужење.

Нажалост током посљењег рата 28/29. децембра 1991. године, храм је миниран и тешко оштећен. По полицијском извјештају «од непознатих починитеља». Поново опљачкана, девастирана, али овај пут, након 200 година и минирана. Цркву је поново задесила несрећа 19. јуна 1993. године; услијед ослабљења веза са преосталим дијелом грађевине и велике масе

предњег дијела, прочеље се заједно са звоником срушило испред цркве, што је изазвало рушење бочних зидова и свода првог поља те крова цркве. У међувремену је кров потпуно пропао. Тако да су данас од некад прелијепог храма остали само бочни зидови са

једним остатком сводне конструкције.

Обнова храма

Залагањем надлежног конзерва-торског одјела у Карловцу, прије 10 мјесеци приступило се изради пројектне документације за санацију Цркве

Св. Николе у Карловцу. Уговор са Српском православном црквеном општином у Карловцу за израду пројектне документације потписала је фирма «Портал» из Загреба. Израда пројекта је при крају, тако да је већ предана документација за локацијску дозволу. За слиједећу годину предвиђени су радови изградње до висине вијенца цркве, тако да су од Министарства културе за слиједећу годину затражена предвиђена средства. У току ове године одобрена су средства за пропремне радове за почетак изградње цркве Св. Николе, као и средства за спречавање даљњег пропадања оштећене зграде Епархијског двора.

У згради Епархијског двора који је миниран 1993. год., а прије тога комплетно опљачкан, један је дио преуређен и претворен у привремено богослужбено мјесто, гдје се служи до изградње цркве Св. Николе. Вјерујмо, надајмо се и молимо Своблагог Бога да ће до тог дана и доћи.

Обнова храма Рождества Пресвете Богородице

Дрежничанин, покојни академик Манојло Маравић записао је да се Дрежница налази на тремећи Горског Котара, Хрватског приморја и Лике, а географски не припада ни једном од ових подручја. Површина јој је 176,27 км² од чега 125,27 км² под шумом. У њој се налазе три крашка поља: Луг, Дрежничко и Кракарско поље.

Досељавање Срба у Дрежницу везано је за 1612. годину. Живјели су као војници крајишници. Царским декретом од 15. јула 1881. године развојачена је Војна крајина, те је развојачена Дрежница постала самостална општина. Пред други свјетски рат бројила је 6000 становника и била највећа општина у огулинском котару.

У другом свјетском рату Дрежница је била изразито партизанско мјесто. Два пута је била потпуно спаљена. На Малу Госпоју 1942. и на Св. Арханђела Михаила 1944. год. Укупно је имала преко 1000 жртава. Послије рата уз име Дрежнице додато је Партизанска. 302 породице, укупно 1600 становника колонизирано је у Бајмок поред Суботице гдје данас живи око 4000 Дрежничана. Велик број Дрежничана живи у Београду гдје су са мјештанима сусједног Јасенка окупљени у завичајном Удружењу

Дрежничана и Јасеничана. Са осталим мјестима Горског Котара са српским становништвом Дрежница је у протеклом рату 1991.г. избјегла ратне сукобе, разарања и исељавање становништва. Данас је Дрежница поново само Дрежница. Мјесна заједница са 800 становника има основну школу од I – VIII разреда и Дом културе. Од привредних организација, Шумарију, двије пилане, неколико трговина и локала. Становништво се још бави сточарством и производњом млијека за што је организован откуп. Клима је повољна, а земља плодна те успијева све од житарица до воћа и поврћа.

Црква Рождества Пресвете Богородице у Дрежници саграђена је 1842. године. До 1940 год. Стално је имала по два свештеника. Посљедњи су били Милош и Ђорђе Жутић. Звоник је миниран и срушен почетком 1942. год., а остали дио цркве спаљен 1944. год. Те су остале само рушевне зидине.

23. марта 1946. год. у Дрежницу се вратио свештеник Ђорђе Жутић. Истог дана почетком ноћи, сачекан је испред цркве, рањен, потом мучен и убијен од стране припадника ондашње УДБЕ. Попадија Богданка и данас живи у Београду и има 88 година.

У намјери је покретање иницијативе за утврђивање чињеница на основу којих би се свештеник Ђорђе прогласио светим свештеномучеником.

Иницијативе за обнову Цркве није било све до 1989. године. Обнову је тада са иницијативним одбором према пројекту за обнову архитекте Предрага Пеђе Ристића веома успјешно започео свештеник Миле Перенчевић из Огулина, који је почетком ратних збивања 1991. год. избјегао у Канаду чиме је притицање средстава и обнова потпуно заустављена.

Године 1993. у велико невријеме ратних збивања за пароха у Дрежници постављен је свештеник Милош Орељ који је прије тога службовао у Ријеци. По његову доласку, у складу са законима РХ отпочело је предавање православне вјеронауке у основним школама у Дрежници, Јасенку и Мусулинском потоку. Од тада до данас сва дјеца иду на вјеронауку у склопу редовне наставе. Одавде о. Милош, започео је обилазак и опслуживање околних ближих мјеста, а потом и даљњих. Послије пада Крајине 1995. одлазио је у многа мјеста Лике, Плашки и даље на Кордун.

Са скромним средствима прикупљеним од мјештана настављена је обнова храма у првом реду подизање звоника. Звоник је са звонима које купило и даровало Удружење Дрежничана и Јасенчана из Београда на дан храмовне славе 21. септембра 2001. године осветио Његово Високопреосвештенство Епископ далматински и администратор епархије горњокарловачке ГГ Фотије. Саслуживали су Игуман Данило Љуботина из Пуле и Михајло Вукчевић духовник манастира Гомирје. Том приликом Владика Фотије приложио је 2000 њемачких марака за даљњу обнову.

Прилог за обнову светиње приложио је и Савезни секретаријат вјера СР југославије у висини 5000

њемачких марака. Поводом тога крајем априла 2002. год. приликом посјете Републици Хрватској, Дрежницу је посјетио савезни секретар за вјере г. др. проф. Богољуб Шијаковић у пратњи свога замјеника и шефа кабинета гдје је обишао храм Рождества Пресвете Богородице и упознао се са даљњим плановима. Тако и у изузетно тешким приликама помало, али сигурно траје обнова ове светиње, која једина, истински свједочи о великој вјери и духовној величини дрежничких предака који су је снагом воље и трудом својих руку сами саградили. У то вријеме била је једна од највећих православних цркава на ширем простору. Данас након свих несрећа које су као и цијели српски народ погодиле и ово српско мјесто у Републици Хрватској и довеле га на границу нестанка, свјесни смо да су те несреће у највећој мјери биле посљедица наших огрешења о Свемогућег Бога, Пресвету Богородицу, свеце и наше преминуле претке. Обнављамо овај храм свјесни великих ријечи Његовог Високо-преосвештенства Митрополита црногорско-приморског, брдског и скендеријског ГГ Амфилохија:» Ми обнављамо храм, а он обнавља нас».

О значају обнове храма у Дрежници прилажемо и текст књижевника Јована Савичина Прице.

Задржавај се у мислима и љубављу стално на добрим сликама, да би и ти постао сликом добра за браћу своју. Свети Владика Николај Велимировић

Драги брате – сестро

У вашем лијепом завичају, све чвршће и одважније стоји тешко рањени храм Рождества пресвете Богородице.

Над Његовим ранама које мукотрпно видате након више од 60 година, 21. септембра 2001. године, заплакала су звона са новоподигнутог звоника. У овом рањеном здању пресудом Најгорњег закона, ви дрежничани уписани сте у Књиге земаљске и Књиге небеске.

Под овим кровом, кроз који се и дању и ноћу виде звјезде, траје ваше почетно и ваше завршно слово.

Изгубите ли Прву свијећу, ваши потомци неће моћи упалити Другу. Ко ме фали име и почетак, с њиме умире потомак и предак.

Зато сте дужни, ви који сте остали овдје, а једнако, и сви они који су отишли, макар се никад не вратили под ово небо и овај камен, по сваку цијену обновити и сачувати ову свету грађевину – ваше полазиште у оба два свијета. Само заједничком вољом, жељом и напором можете вашу светињу повратити здравом, чистом и вјечном животу.

То је ваш дуг према Богу и свим људима добре воље.

Изостанете ли с овог посла, нећете препознати своју дјецу. Ни дјеца вас. Заборав је гори од смрти.

Брате, сестро и сви добри људи, у смислу и светој намјери овог посла, стоји трајна Захвалница Теби и Твојима; Вама и Вашима.

Дрежница, јануар 2002.

Јован Савичин Прица

Вријеме духовне обнове

У глинску парохију поред Глине улазе и мјеста Г. Селиште, Д. Селиште и Г. Јаме. Храм посвећен Рођењу Пресвете Богородице саграђен је 1963. године. За глинског пароха постављен сам 11. новембра 2000. године, а осим глинске опслужујем и парохије Двор, Рујевац, Бузету и Топуско.

По ступању на дужност морао сам поред богослужења уредити и оспособити црквену кућу да би касније могао довести породицу. У то вријеме становао сам код г. Стојана Релића који ме је лијепо дочекао и много ми потпомогнуо у тим првим и веома тешким данима. Касније, како су дани пролазили било је све лакше. На првим богослужењима упознао сам неколико вјерника и то ми је дало духовни потицај да се додатно ангажујем на обнови ових парохија. Кад је стан био донекле уређен могао сам се више посветити црквеном и духовном животу вјерника у парохијама које опслужујем.

Духовни живот на овим просторима није био у потпуности угашен после 1995. године захваљујући о. Петру Олујићу, пароху из Сиска, који је у тим тешким временима одржавао богослужења и окупљао вјернике. О. Петар ми је рекао када и гдје је служио па сам настојао да и ја даље тако наставим, иако ми је веома тешко и неизводиво служити редовније. Разлог је једноставан - у парохијама која опслужујем има 17 цркава у којима се врше богослужења. Требало је проћи пола године док нисам служио у свим црквама. Посјета вјерника у неким црквама, нарочито тамо гдје се највише народа вратило, била је задивљујућа. С обзиром да сам у парохији релативно кратко, успио сам да обиђем већину домова и увидио да би посјета храмовима била далеко већа да имају чиме доћи до цркве, јер је већина њих црква подаље од куће.

Већину богослужења служим у Глини, Двору и Топуском јер је број повратника у те крајеве већи па су и богослужења посјећенија. Највећи број вјерника окупља се на храмовне славе,

у народу познате као црквени зборови. Хвала Богу, недавно је прослављен највећи празник хришћанства - Васкрсење Христово. За тај велики празник у Глини сам служио Свету литургијом којој је са великом радошћу присуствовао велики број вјерника.

Васкрсни Понедељак, празник на који се ове године прослављао и Св. великомученик Георгије, прослављен је и у Двору, гдје је храм посвећен Светом Великомученику Георгију. Светој литургији је присуствовало много више вјерника неголи прошле године. Храм је био испуњен до последњег мјеста. Литургији је присуствовао већи број младих људи, начелник општине Двор господин Никола Царић те већи број истакнутих личности из политичког, културног и јавног живота овога краја. Црквени одбор у Двору предвођен предсједником г. Милошом Мркобравом приредио је гостима свечани ручак. Разговарало се о оживљавању духовног живота те о обнови парохијског дома за што је општина Двор издвојила 30 хиљада куна.

Васкрсни уторак прослављен је Светом литургијом и у Топуском. У храму рођења Светог Јована Крститеља окупило се нешто мањи број вјерника.

Нада да ће добро коначно да побиједи

Шта су нам показали ови догађаји? Прије свега то да се православни народ у овим крајевима враћа Богу, својој вјери, Цркви, обичајима и традицији. То потврђује и број крштених од почетка моје службе. На парохијама у којима дјелујем до сада се крстило 59 лица, што млађих што старијих. Највећи број крштења обавио сам на подручју општине Вргинмост гдје је осим Двора присутан највећи број дјеце школског узраста. Од следеће школске године (2002/3.) требало би да започнемо са часовима вјерунауке у школским учионицама.

Поред служења Свете литургија у храмовима, тамо гдје су нам прилике дозвољавале, служили смо и у пригодним просторијама. Тако смо на празник Велике Госпојине служили У Перној, а на Томину недељу и Светог Василија Острошког у Бовићу на темељима започете градње храма. Успркос временским неприликама окупило се 40-так вјерника.

Храмовна слава Пријеноса моштију Светог оца Николаја у Блатуши прослављена је уз присуство знатно већег броја вјерника неголи прошле године. Истога сам дана у Малом Градцу служио вечерњу молитву у

просторијама основне школе. У овом лијепом банијском селу недалеко Глине није се чуо глас свештеника од Другог свјетског рата, када је 1941. године срушен и спаљен храм Светог Николе. Вечерњој молитви је присуствовао велики број вјерника, а што ме посебно обрадовало - био је ту повелик број младих људи. Народно весеље послје вечерње молитве увећали су чланови недавно основаног Културно-умјетничког друштва из М. Градца. Окупљени су могли уживати у извођењу народних кола и пјесама. Тај дан био је попраћен и спортским играма. Све у свему, овај лијепи народни збор подсећао је окупљене на она најбоља времена и дао им наду да ће поновно бити добро, да ће добро коначно да побиједи.

На парохијама које опслужујем, након 1995. године спаљене су и до темеља уништене двије цркве - храм Светог пророка Илије у Бузети, који је иначе уврштен у регистар споменике културе Републике Хрватске, те црква Светог пророку Илији у Котарима, општина Двор. Покушао сам да се обратим за помоћ надлежним институцијама Републике Хрватске, али до сад нисам добио никакав одговор. У истом је раздобљу био оштећен и храм у Глини (олтарски дио), али је штета успјешно санирана. Прошле године започета је градња недовршене цркве Светог Николе у Хајтићу. Са 2 хиљаде ДМ добијених од нашег Епархијског Управног Одбора успјели смо да завршимо звоник. Морамо још да покријемо олтарски дио. До краја ове године планирамо да санирамо звоник и кровиште на глинском храму. На нашу жалост, недостају нам средства. Обратили смо се за помоћ општинској управи у Глини.

Надам се да ће уз Божију помоћ црквени и духовни живот на овим просторима оживјети. Да бисмо то постигли потребни су нам вријеме, молитва и рад. Међутим, ако се као народ вратимо Богу, материјални проблеми око уређења храмова Благадаћу и Вољом Божијом бити ће ријешени. Све о нама овиси.

Јереј Радослав Анђелић

Српска православна црквена ојштинска кореничка

Српски православни народ, стари, аутохтони, населио се у Лику прије више стотина година. Цркве и капеле које је тадашњи српски народ градио доказ су њиховог духовног и вјерског живота.

На малом простору од Личког Петровог Села, Коренице, Госпића, Грачаца, Срба, Доњег лапца и Небљуса било је преко четрдесет цркви и капела. Нажалост, у Другом свјетском рату велики број цркви је страдало од руке Нијемаца, Италијана и усташа. На крају су српски комунисти докрајчили оно што њихови предходници нису успјели.

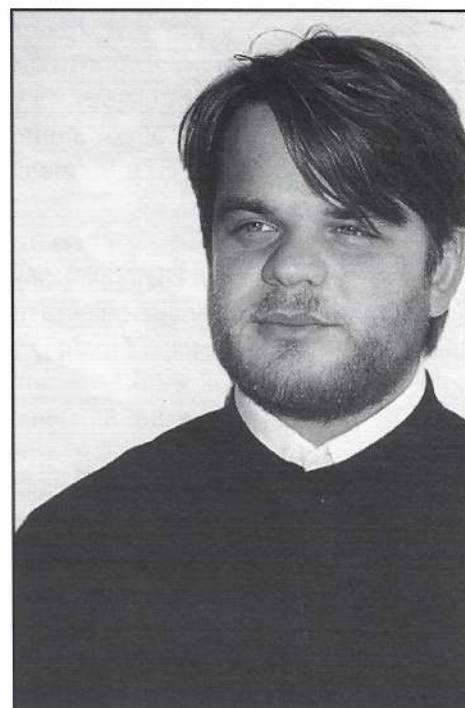
У периоду од 1945 – 1991. само је мањи број цркви успио опстати или бити обновљен. То су: храм Св. Апостола Петра и Павла у Личком Петровом Селу, порушен 1941г. а обновљен 1974. донацијом Срба мјештана и оних из дијаспоре; храм Св. Јована Претече у Медку, храм Св. Вазнесења Господњег (Спасовдан) у Суваји; храм Успења Пресвете Богородице у Србу; храм Св. Пророка Илије у Небљусима (В.Попина); храм Св. Петке (Ружица) код Коренице (од пријератне три једина преостала) те храм Рођења Пресвете Пресвете Богородице у Дебелом Брду.

Страдање Српског народа на овим просторима се наставља и у периоду од 1991 – 1995. г. Храм Св. Георгија у Госпићу који је обновљен 1964.г. поново је, до темеља порушен 1992.г. и на том мјесту данас је «паркинг»! Многе су цркве опљачкане и девастиране те им пријети пропадање од зуба времена. Тешка социјална ситуација и слаб повратак Срба на своја огњишта доприносе тежој обнови страдалих светих храмова. Уз помоћ Божију

настојимо вратити духовни живот и обновити храмове Божије од којих су неки започети у вријеме Крајине, као што је храм Силаска Светог Духа на Апостоле (Духови) у Доњем Лапцу, храм Вазнесења Господњег (Спасовдан) у Грачацу.

И данас се ослањамо на прилоге Срба у расејању (Америка, Аустралија итд..) и без чије помоћи не бисмо могли ништа урадити. Нажалост још је увијек мали број вјерника у храмовима и ако се њихов број из дана у дан повећава, на чему можемо Богу захвалити што просвјетљује срце и даје нам снаге у даљњем животу, како нама свештеницима тако и нашем народу са којим у овим тешким тренуцима дијелимо и добро и зло. Молимо се Господу за бољи живот наших добротвора у расејању и свег народа добре воље.

*Јереј Далибор Танасић
Први парох Коренице,
Грачаца, Срба и Доњег Лапца*

Обновљен храм Преображења Господњеј у Пониквама

Само неколико километара од магистралног пута Карловац-Ријека, од Северина на Купи према Огулину, у једној малој долини, загрљеној обраслим масивима, налази се село Поникве.

Прво насељавање села, спомиње се од 1658. год. Од тада и почиње историјски шок села Поникве, који обилује суровим и тешким тренуцима али и на моменте и радосним.

Плодна долина и богати пашњаци и ранија вегетација, за разлику од двадесетак километара удаљених села Гомирија и Моравица, били су један од фактора који је житеље Поникава задржало на том простору све до данас. Поред наведених разлога као разлог живота и опстанка у овим крајевима, своју Православну вјеру коју су са собом донијели насељавајући се на ове просторе, била им је звијезда водиља која их је одржавала и у најтежим тренуцима у историји овог краја. Држала је народ села Поникава да послје свих страшних стихија, подигну главе и често стварају све из почетка. У том једном историјском процесу, Поникве постају једна од карика духовног ланца Гомирског дистрикта, што им омогућује већу свијест у исповиједању своје православне вјере у којој су живјели и у дијела спроводили.

Године 1812.. мјештани подижу храм посвећен Преображењу Господњем, који ће им бити и остати свјетлионик вјере и имена. Подигути храм и парохијски дом би ће услов за једну парохију коју ће од њеног самог оснивања опслуживати свештеник. Парохија у Пониквама је имала свог свештеника све до почетка Другог свјетског рата. Све до тог тренутка ова заокружена духовна цијелина, са којом је уједно владао дух препорода и просвјете, наилазе нова искушења. Стварност потврђује да прогрес човјека и цивилизације у

материјалном смислу, утјече на духовни и морални пад човјека. То се посебно одражава у Другом свјетском рату, када се неће презирати ни од чега, у том рату нагажене се и основе Хришћанских начела у Хришћанској Европи. У том једном суманутом страдалном времену по наш православни народ, Поникве ће остати без бројних својих житеља, као и свога духовног пастира. По завршетку Другог свјетског рата, претрпијевши калварију и страдање, улази у још

једно али оно најтеже, духовно уништење. Нова атеистичка власт, прокламована на материјалистичким основама, сервира народу отворену борбу према свему духовном и вјерском. Из тог периода видимо пуни смисао ријечи Светога писма: **« не бој се оних који убијају тијело већ оних који убијају душу »**. У таквим искушењима јављају се и идеје о рушењу цркве, као што је то учињено и у многим нашим мјестима од појединца властитог корпуса, задојених безбожним и бездушним теоријама комунизма. Међу таквим

црним и сулудим идејама, пламичак вјере који је као уље свијетлило у свијетилкама « Мудрих Дјевојака », старица и мајки сваког новог Преображења и празника. Тада би се тих дана окупили на молитву у храму гдје су се молитвом разбијале поменуте слутње и наговијешавало срећније вријеме.

Вријеме је пролазило, храм је све више и више пропадао а да и не говоримо о парохијском дому који је данас постао рушевина. И опет као по некој устаљеној шеми, над овим просторима над овим просторима надвија се црни облак рата и мржње. Кад су сви помислили да је све нељудско иза нас, опет рат, стрепња и ишчекивање шта доноси ново јутро. Овога пута благодарећи Богу и разуму људи, овај крај остао је поштеђен ратних страха. Нажалост свештеник из страха за своју сигурност одлази из Огулина и тако мјесто остаје без свог духовног пастира у временима пуним неизвјесности и ишчекивања. Одмах након одласка свештеника 1992. године Епископ горњокарловачки за надлежног пароха за село Поникве поставља о. Јеленка Стојановића, пароха српскоморавичког. По презимању парохије и увидом у катастрофално стање храма почињу припреме и разговори са вјерницима по питању обнове храма и спашавања од судбине сличне парохијском дому. Све почиње након Св. Литургије на дан Св. Цара Константина и Јелене. Уз малу присутност вјерника Св. Литургији, присутвовале су и три дјевојке (од које су сад двије у Лондону). Запањене изгледом храма заједно са свештеником започињу акцију санације крова цркве. И заиста само за седам дана, новчаним прилозима и добровољним радом поставља се нови кров. Све што је било планирано било је и реализирано у јесен 1997. године. Годину дана касније приступа се унутрашњем

уређењу цркве. Постављају се подне плочице, нови хорош и цијели строп од ламперије површине 120 м кв.

Исте године Високо-преосвећени Митрополит заграбачки и цијеле Италије Г Јован, благовостиће наведене радове похвалити народ, што је резултирало и даљом жељом уређења фасаде на цркви. Од прве фазе радова пролази три године и поновно се развија једнодушност у акцији израде нове фасаде. Као и у предходној и овога пута одазвало се седамдесет и двоје приложника, углавном из Поникава и њихових рођака који живе изван села. Приликом израде фасаде храма, постављени су и нови прозори на торњу, ново уземљење и жљебови на цркви. Тако се за Преображење Господње овај храм пробразио у ново рухо, што оцртава на лицима вјерника изразе задовољства и поноса.

Обнављањем храма обнавља се и вјера мјештана, која може да служи другима за примјер. Но ваља напоменути да је било и оних који су питали « Зашто сада обнављамо цркву, тешко је вријеме, безпарица је, већина је старих на изумирању ». Одговор на та питања сводио се углавном на слиједеће « Ми обнављамо храм јер желимо да прославимо Бога и да дамо најљепше што имамо а то је наша вјера и оданост цркви потврђена на дијелу ». Тиме смо показали своју љубав према цркви која је обновљена, не само за данашњи нараштај, већ и као дуг према прецима и залог будућим генерацијама.

“ ДОМУ ТВОЈЕМУ ПРИПАДА, СВЕТОСТ, ГОСПОДЕ, НА ДУГО ВРИЈЕМЕ “

Храм је стјан Божији и мјесто насеља славе Његове ». И (пс. 26,8). И овај обновљени храм Преображења Господњег је образ наш и лађа наша којом пловимо кроз све буре овога земаљског живота у сусрет Господу нашем коме је слава и хвала у све вјекове вјекова.

Амин!

Српска православна црквена општина мариндолска

Хисторија цркве у Мариндолу

У Мариндолу је, кад је током 16 вијека мјеста основано, саграђена црква брвнара с дрвеном звонаром. Звона су стављена на липу, како се неби срушила заједно са звонаром, а 1912, у вријеме док је дјед садашњег предсједника црквеног одбора Симе Селаковића био предсједник црквеног одбора, саграђена је данашња црква Св. Петра и Павла. Црквена унутрашњост, укључујући и иконостас, потиче из времена градње. У близини је била и црква Св. Петра која је некад била парохијска црква, а на сеоском гробљу била је црквица Св. Стефана саграђена 1880. године, али је изгорјела у једном пожару. Црква је обновљена 1964. године, за што су

споменика Републике Словеније. Током 1995. обновљена је унутрашњост цркве, што је значајним дјелом финансирао и општина Чрномelj. Црква је у октобру 1995. године освећена.

Мариндолска и бојаничка парохија спадају у црквену надлежност Горњокарловачке епархије. За разлику од Жумберка, у Белој крајини православље се увијек могло слободно исповиједати, па је до послје другог свјетског рата, свака црква имала својег свештеника.

Током 1947. године мјесни свештеник долази вршити вјерске обреде у Мариндол из Карловца.

Парохију до 1968. преузимају монаси из Гомирја, кад

амерички исељеници приложили дванаест хиљада долара.

Фасада је поправљена 1990. када је промијењен и кров, у чему је помогао и Завод за заштиту

је за мариндолског пароха именован Милан Борота који ту служи до 1991. године.

Те године парохију преузима парох моравички Јеленко

Стојановић који то обавља и данас.

Освећење звона у мариндолској цркви

Прва недјеља априла, осим што је била у знаку Благовијести, једног од најважнијих празника везаних за Богородицу којој је по Светом писму на тај дан навијештено да ће родити Сина Божијег, исписала је ново поглавље у богатој хисторији мјештана Мариндола, једне од двију преосталих српских аутохтоних заједница у Словенији. Наиме тога су дана на притисак дугмета зазвонила оба звона у звонику цркве Св. Петра и Павла, што је било још једно успјешно исклазање воље мјештана тог словеначког села и његових заселака Милића, Пауновића, Жунића... да очува свој идентитет.

Истина, најважнији дио, довођење новог звона тешког 138 килограма и његово постављање у звоник поред постојећег од 194 килограма, којом су приликом замјењени амови и клатна, збило се средином марта. Тада су уз протојереја Јеленка Стојановића синђел Михајло и Игуманија Параскева из манастира Гомирје освештали звоно, а није их омело ни лоше вријеме, будући да су метеоролози најавили да ће дан касније, у суботу, бити горе, а субота је, као да се жели наругати временским прогнозерима осванула као диван сунчан дан.

Сунчан дан био је и на Благовијести, мада је сунце било помало зубато, а вјетар је окупљене око цркве, смјештене ан врху брда, бријао без бритве и сапунице. Након литургије која је цркву испунила вјерницима, од

којих су многи, осим из Мариндола дошли из оближњих словеначких мјеста, те парастоса, вјерници су лијеп дан искористили за окупљање и разговоре и понуде колачића, вина и ракоије која је обичај приликом помена на преминуле сумјештане. У таквој, свечаној и помало излетничкој атмосфери, разговарамо са протојерејом Јеленком Стојановићем, парохом моравичким, под чију надлежност, поред још неколико парохија у Горском котару спада и Мариндол. Уз њега је и предсједник црквеног одбора Симо Селаковић. Задовољни смо и брзином и квалитетом обављених радова који су нас све скупа коштали око пет хиљада еура – каже отац Јеленко. За продукте ливнице Феникс из Жалеца код Цеља која се специјализирала за ливове посебне намјене, због велике потражње и сложеност процеса лијевања чека се и по три мјесеца, међутим, мариндолчани су звоно, од тренутака кад су га наручили, добили за мјесец дана, а нитко није правио питање ни око ћириличног натписа изливеног на звону. Мајстори су свој посао успјешно обавили, као што је касније обављена и електрификација звона.

Тај дан, кад је «межар» (звонар) отишао у хисторију, јер више нема потезања конопа да би се чуо мелодичан звук звона, биће запамћен у кроникама Мариндола.

За све то заслужни су и мјештани којих има четрдесетак домаћинстава и који се својим прилозима омогућили да се набави и угради звоно.

Ненад Јовановић

Храмовна слава

Прохија плашчанска, некадашње сједиште Епархије горњокарловачке, имала је свој посебан значај за духовни развој Српског народа у овим крајевима. Катедрални храм Ваведења Пресвете Богородице у свој својој љепоти и величини показује свој духовни напредак и идентитет православног народа у крајевима Епархије горњокарловачке до њеног оснутка до данас. Некада велелепан, данас начет зубом времена, храм Ваведења Пресвете Богородице поново нам даје зрно наде у опстанак нашег православног народа у овом крају.

Захваљујући Заводу за заштиту споменика културе Републике Хрватске, започета је и адаптација храма. До сада је утврђено статичко стање храма као и геомеханички налази. Извршена су археолошка истраживања и дренажа цркве а потом уведена и струја у храм. Храм је тако доведен у богослужбено стање и очекују се наставци радова на санацији храма током следеће године.

Овогодишњу прославу празника Ваведења Пресвете Богородице, као своју храмовну славу прославили су мјештани Плашког уз присуство Епископа далматинског и администратора Епархије горњокарловачке ГГ Фотија, који је служио Архијерејску литургију уз саслужење неколико свештеника Епархије горњокарловачке. На духовну радост присутних свештеника као и вјерника парохије плашчанске,

Ваведење Пресвете Богородице

духовник манастира Гомирија синђел Михаило Вукчевић одликован је достојанством протосинђела. Протосинђел Михаило је управо у храму Ваведења Пресвете Богородице први након повратка вјерника из избјеглиштва, окупљао их у храму и духовно бодрио и помагао. До прије неколико година опустошена парохија, сада већ парохију сачињава 500 домова. Оно што охрабрује јесте и број православне дјеце (њих око 45) који би ускоро требали започети похађати и часове вјеронауке.

Ове године посебна радост за вјернике Плашког била је и заклетва Црквеноопштинског одбора, који су положили заклетву уз присуство Епископа далматинског и администратора горњокарловачког Г.Г. Фотија. Новоизабрани чланови црквеног одбора су Г. Саво Трбојевић, Г. Милан Медаковић, Г. Боро Грба, Г. Илија Шупица, Г. Јанко Мартиновић, Г. Светозар Радмановић и јереј Драган Антонић. Након освећења жита и резања славског колача у пригодној бесједи присутнима се обратио Епископ Фотије. Наглашавајући значај и одговорност рада изабраних чланова црквеног одбора, Епископ Фотије је члановима црквеног одбора уручио честитку и позвао их на узајамну сарадњу са свештеником Драганом. Епископ је и нагласио значај потписивања уговора између Српске православне цркве у Хрватској са Владом Ребулике Хрватске. Тај споразум би олакшао

рад наших парохија и омогућио јој лакше дјеловање у свом пастирском раду. Потом је честитао синђелу Михаилу на унапређењу у чин протосинђела и нагласио значај молитава манастира Гомирија за наш народ и Епархију горњокарловачку.

Након литургијске службе у дому јереја Драгана Антонића уприличен је свечани славски ручак, којем су уз Преосвећеног Епископа Фотија и свештенства Епархије горњокарловачке присуствовали представници општинских власти као и чланови црквеног одбора.

јереј Драго Антонић

Колико предака имамо?

Свети апостол Јован у својој Првој саборној посланици на једном мјесту (2, 9-11) каже: *«Онај који говори да је у свјетлости, а мрзи брата својега, у тами је све до сада. Онај који љуби брата својега, у свјетлости пребива, и саблазни у њему нема; А који мрзи брата својега, у тами је, и у тами ходи, и не зна куда иде, јер му тама заслијепи очи»*

Свети Апостол нас дакле на овом мјесту учи да требамо вољети браћу своју. Али шта је мислио под тиме «мој брат»? Да ли су то само мој брат и сестра, или и рођаци, сви потомци истих предака, сви припадници моје нације...?

Још као мали дјечак, холандски учењак, генеалог Даниел Ван Венделтс, много је размишљао о овом проблему. Нијемци су људи чији су преци Нијемци. Холанђани су људи којима су преци Холанђани. Руси имају претке Русе. Једнога дана узео је папир и оловку те се бацио на рачунање.

Током једног вијека у једној породици живе најмање три генерације, он, његови родитељи те дједови и баке. И тако сваки вијек уназад. Сигурно је морало да их буде више, али он је из опреза узео најмању могућу цифру. Шта мислите, колико имамо предака до 7 вијека послје Христа? Његова је рачуница је била савршено једноставна: у 20 стољећу живио је он, његова мајка и отац, а и његови родитељи морали су да имају по два родитеља. Дакле, у 0. вијеку сваки човјек мора да има најмање 6 предака. У 19. вијеку бројка је порасла до 32 претка, у 18. на 256 предака, да би већ у 17. вијеку сваки човјек морао да има најмање 2.048 предака. Од тада, ова се бројка нагло увећавала: у 16. вијеку свако од нас мора да има 16.384 претка, у 15. вијеку 131.072 прабаба и прадједова, а већ у 14. вијеку број предака сваког од нас прелази милион – тачније, најмање 1.048.576. И ту ситуација почиње да се компликује. У 13. вијеку тај број

мојих и твојих предака износи најмање 8.388.608, у 12. 67.108.864, а у 11. вијеку 536.870.912. Међутим, ситуација са бројем предака се тада веома компликује. Наиме, већ у 9. вијеку број наших предака постаје зашашујући: 34,304 милијарде, у 8. вијеку се пење до 274,432 милијарде, а у 7. вијеку свако од нас мора да има најмање 2.195,456 милијарди предака. Покушај да замислиш: 2 па послје слиједи 14 нула.

Али, размишљао је мали Даниел Ван Венделтс, толико није могло да буде заједно покојних свих Холанђана и свих Нијемаца и свих Руса. У цијелој Европи није било толико покојника. А камоли да ја имам својим 2.195 милијарди предака, а они тамо својих 2.195 милијарди. Из тога је закључио једино могуће: да не постоје на земљи два жива човјека који немају бар једног заједничког претка. Напросто, не може да их буде. Математички. Сваки Холанђанин, сваки Нијемац, Јеврејин, Србин, сваки Рус, Хрват, Нигеријац и сваки Кинез су рођаци. Браћа. Јер имају заједничке претке. То ће рећи да је дословно сваки живи човјек на земљи мој рођак – и енглеска краљица, и руски нобеловац и амерички кошаркаш и словеначки политичар.

Дакле, кад свети апостол Јован каже да морамо да волимо брата својега, он заправо каже да морамо да волимо све људе. Јер сви људи, ама баш сви, од првог до посљедњег, наша су браћа. Морају да буду. А своју браћу, учи нас свети Апостол, морамо да волимо.

Српско културно умјетничко и духовно друштво "Ђурђевдан"

Српско културно-умјетничко друштво «Ђурђевдан» у Дрежници основано је при српској православној црквеној општини дрежничкој 1993. године. Тада је, након више од 50 година, Дрежница поново добила сталног пароха и успостављено је редовито функционирање црквене општине. Оснивање друштва везано је за програм обнове до тада потпуно замрлог духовно-културног живота.

Рад друштва организован је кроз хорску, фолклорну, драмскорецитаторску и духовну секцију, с тим да су сви чланови друштва уједно и чланови духовне секције. Од када је Његово Високопреосвештенство Митрополи Амфилохије Радовић поклатио о. Милошу гусле, друштво има и свог гуслара.

Од свог оснивања друштво веома брзо напредује, од самог почетка изводећи духовно-културно-умјетничке програме и академије готово за све значајније црквене празнике.

Већ 1997. СККУД «Ђурђевдан» постаје прво друштво које је организовано посјетило матичну земљу. Водили су га предсједница Бранка Радуловић, духовник о. Милош Орел и игуман Данило Љуботина из Пуле. На граничном пријелазу Бајаково-Батровци 50 чланова друштва преузео је аутобус из СР Југославије и тако је почела 11 дневна турнеја. Било је то уједно и поклоничко по најзначајнијим српским манастирима и светињама, почевши од Ваведења, Студенице, Градца, Сопотана, Ђурђевих ступова, Мораче до Цетиња, гдје

је домаћин друштва био Његово Високопреосвештенство Митрополит Црногорско-приморски, брдски и скендеријски ГГ Амфилохије Радовић са монасима манастира и професорима богословије Светог Петра Цетињског у трајању од пет дана. Том је приликом крштено осам чланова друштва. Изведени су програми на Цетињу, Котору, отоку цвијећа, те Требињу. Посјећени су манастири Жребаоник и Острог и извршено је поклоњење моштима Светог Василија Острошког чудотворца.

Са Цетиња, пут је настављен за Пећку патријаршију, манастире Дечане и Грачаницу те посјећен Газиместан. Одатле пут је водио до цркве Лазарице у Крушевици и манастира Раванице и поклоњења моштима Светог

Кнеза лазара, а потом у манастир Сланце гдје је друштво дочекао и благословио Његова Светост Патријарх Павле. Првог августа друштво је преноћило у Богословији Светог Саве у Београду и сутрадан на Светог Илију извело цјеловечерњи програм у Дому Војске Југославије.

Од тада, носећи благослов са великих српских светиња, друштво сваке године гостује у матичној земљи. Године 2000-те друштво је у Дрежници угостило прво друштво које је из матичне земље, после прошлог рата дошло у РХ, «Стари Душановац» са председником и једанаест чланова Скупштине општине Вождовац. Том приликом гости су наступили у Гомирју и Истарском народном

казалишту у Пули. Председник купштине општине Вождовац г. Стеван Радовић са сарадницима и представницима РТС-а били су гости Дрежнице на Ђурђевданској прослави 2001.

До сада СКУДД «Ђурђевдан» је режирало и извело четири Светосавска програма у Истарском народном казалишту у Пули, наступало у Ријечи и у хрватском храму културе Ватрослав Лисински у Загребу. Приликом поновног почетка рада Богословије Света три јерарха у манастиру Крка друштво је одржало час вјеронауке о Светом Сави и културно умјетнички програм.

Ове 2002. год. друштво је наступило и на Светосавској прослави у Бечу, а потом исте

одржало у Пули и Дрежници. Сваке године СКУДД «Ђурђевдан» за своју крсну славу Светог великомученика и побједоносца георгија – Ђорђа организује цјелодневну прославу што је у Дрежници нови Народно-црквени збор и сабор.

Улога овог друштва за наше мјесто Дрежницу од неизмјерне је важности, али ништа мање за Србе у Републици хрватској, посебно младе. Његова улога је просвјетитељска и прије свега примјерно охрабрујућа, што се до сада показало више него очитим. Очекујемо да у будућности ово друштво добије статус Мисионарског друштва Епархије горњокарловачке, коју мисију је и до сада више него успјешно вршило.

Жао нам је што руководство СКД «Просвјета» Загреб не може схватити ову духовно културну димензију и све се више труди да наш рад уништи, а не да га унаприједи, трудећи се свим силама да од Републике Хрватске не добијемо средства за рад која су нам неопходна. Гашење једног успјешног друштва којег сви очекују као драгог госта дјеловало би на све младе више него поражавајуће.

С обзиром да смо до сада све успјехе постигли с вјером у Свемогућег Бога и уз Његову Свету Цркву, наставити ћемо са трудом и радом увјерени да награда Господња и помоћ добрих и племенитих људи неће изостати.

На крају, с обзиром да смо упознати с Нацртом духовно-културног програма и оснивањем спортско-културних средишта у матици и дијаспори овом приликом напомињемо да наше мјесто Дрежница зато има готово све предувјете од љепоте природе до самог објекта са смјештајним капацитетима, спортском двораном, културним домом, те школским, духовним и културним кадровима.

АПЕЛ: с обзиром да је наш основни проблем у раду финансијске природе молимо за помоћ коју нам можете послати на жиро и девизни рачун СПЦО дрежничке код Ријечке банке с назнаком за СКУДД «Ђурђевдан». Жиро рачун 2300007-1100256428 и девизни рачун: 7030-24-0858102 Ријечка банка, Ријека

Српска православна црквена општина дрежничка у Дрежници
 Центар 66, 47313 Дрежница Р: Хрватска
 Тел. 385-47-566-138, факс: 385-47-566 351
 Матични број: 0858102

Душевни бескућници

Више десетина писама која посљедњих година учестало пристижу на адресе православних парохија у Хрватској свједоче о једном све присутнијем проблему савременог религиозног живота – преласцима вјерника у разне вјерске секте.

«Изјављујем да не желим више бити члан Православне цркве па вас молим да ме испишете из ваших црквених књига и да ми исписницу пошаљете на адресу: Кораћ Владимир, Горњи Војнић 3».

«Не желим више бити дио чланства православне вјере јер сам спознајом из Библије научена истини према Књизи Откривења 18:14 па ме испишете и пошаљите документ о испису на адресу: Умљеновић Ката, Краља Звонимира 20, Плетерница».

«Изјаву о мом испису из Православне цркве прослиједите Православној парохији општине Градина (уколико још увијек постоји) и мени на адресу: Зец Марко, Видовечка 17, Загреб».

Није међутим ријеч о неком ексклузивном, православном проблему. Слично се догађа и у другим традиционалним црквама. Прије пар мјесеци католички жупник који већ трећу деценију обавља у Загребу своју свештеничку службу добио је писмо, сада већ бившег вјерника Горана Хорватина: «Попе! Овиме те обавјештавам да иступам из твоје тзв. Цркве јер сам духовну истину и спасење пронашао у редовима моје нове, једине праве цркве...» У наставку писма уз збрчкана објашњења његових нових вјеровања скупљених у опскурној секти на злу гласу, слиједе вулгарности, увреде упућене Цркви, свештенству, вјери.

Јесте ли већ сусрели на улици младе «редовнике» обријаних глава, одјевених у жуте хаљине како пјевају и плешу уз пратњу бубњева или док обилазе ресторане настојећи да вам утрапе књиге и касете са својим религиозним напјевима? Да ли су вам већ куцали на врата Јеховини Свједоци, чланови покрета Хари Кришне, трансцендентални медитанти или они из Ананда Марге, нудећи вам рјешење свих животних проблема, навјештавајући вам нови свијет љубави, гдје неће бити боли ни суза? Гомила нових гуруа, месија, пророка, езотерика, спаситеља и официра за брзу везу с небесима, износи пред људе своје чудесне визије спасења у којима властито «ја» може да фантазира, да мудрује, псује, критикује, плаче, да уздише, вршишти, пада

у несвијест, спомиње доживљаје, да дарује ближе «светим» пољупцима, да пада на кољена, да се ваља по тлу у светим заносима, да се дрогира, бави «светом проституцијом», да призива духове, да помиче столове... И све се то прихвата без поговора, чак са дивљењем, поштивањем, уз опонашање и високо вредновање. Дапаче, властито се «ја» може у таквим култовима сасвим слободно иживјети, избјеснити до краја, а све то под привидом «божанске» лудости и сасвим ексклузивне религиозне истине.

Шта о томе каже психијатрија?

Ко су уопште ови савремени «душевени бескућници» који налазе уточиште у таквим сектама? И зашто? Секте његују изванредно снажну пропагандну дјелатност која обавезује све чланове – сваки је од њих у исто вријеме и мисионар. За разлику од традиционалних религија, оне најчешће обећавају рајско стање одмах. Ријеч је о одлично организованим заједницама које омогућавају личне сусрете, узајамну међусобну бригу чланова, отварајући тако пут до усамљених, болесних, напуштених људи. У таквим херметички затвореним друштвеним групама хируршким је ножем прецизно повучена граница између «нас» и «њих», коју карактерише осјећај правосјерног отока окруженог непријатељским морем кривовјерја. Од припадника се очекује апсолутна послушност и фанатичност. Ове се особине систематски потичу, стимулишу. У својој књизи «Психо-логија секти» њемачки психијатар Georg Kröner констатује како «... у највећем броју случајева само психијатрија може мериторно да утврди везе између душевних аномалија и припадности сектама». Истакнути београдски психоаналитичар и професор на Богословском факултету Владета Јеротић у књизи «Психологија и религија» проналази низ узрочно-посљедичних веза између озбиљних психолошких поремећаја припадника појединих секти и унутрашњег устројства ових друштвених скупова. Тако на примјер, тврде многи истакнути психијатри, за разлику од принудних неуротичара који су склони Јеховиним Свједоцима, нарцистичко-схизоидни типови радије се прикључују групама које његују неку од источњачких форми филозофије и религије којима у основи лежи свијет као привид, што сасвим одговара привидном живљењу оваквих људи, никад довољно укотвљених у реалност. Однос депресивне особе према религији обиљежен је великим осјећајем кривње због слабе вјере, млаке љубави и

скоро никакве наде. Ако још има сачуване снаге за интелектуалну радозналост дешава се да се депресивни човјек окрене од хришћанства будизму. Хистериичне структуре личности склоне су оним сектама у којима има пуно езотерије, окултизма, антропозофије, магије и сотонистичких елемената.

Шаблona

«Крштен сам у цркви Светог Марка Крижевчанина на Селској цести у мају 1967. године. Нисам био на првој причести нити на фирмању јер сам имао проблема у учењу», образлаже своју конверзију исписник из Католичке цркве и будући темплар Марко Радић. Реикистице и новокомпониране припаднице покрета Free Energy Workshop («енергизовање» плесом, пјесмом и медитацијом) Загрепчанке Марија и Марга Башић траже испис из кривовјерног хришћанства јер су апсолутну истину спознале кроз Саи Бабу и трансценденталну медитацију. Занимљиво је да су захтјеви за исписом будућих Јеховиних Свједока препознатљиви по фрапантној униформности без обзира долазе ли из Ријеке, Дубровника, Карловца или Задра. Идентичне су од ријечи до ријечи, са свим стилским, језичним погрешкама. Само се рукописи и потписи разликују:

Предмет: Захтјев за испис из цркве

Уписан сам у вашим црквеним књигама рођених (крштених) под именом _____ од оца _____ и мајке _____ . Рођен сам _____ у _____. Проучавајући Библију увидио сам да се учења ваше цркве не слажу с учењем Светог Писма. У складу са ставцима из Откривења 18:4, 2. Коринћанима 6:17,18 и пророка Езекијела 18:27 изјављујем да више не желим бити члан ваше цркве. Стога вас молим да ме испишете из ваших књига крштених и да ми пошаљете исписницу на ниже-наведену адресу.

На подручју Хрватске осим традиционалних вјерских заједница (Католичка црква, Српска Православна Црква, Савеза јеврејских општина и Исламске заједнице) дјелује цијели низ секти чији број осцилира овисно о процјени, времену и начину категоризације – од 34 до 137. Због вишегодишњег одсуства елементарне правне регулативе, али и намјерно створених правних празнина у дијелу хрватског правног система који је требао регулирати ову материју (*Закон о правном положају вјерских заједница* донесен је тек почетком јула 2002.), дио секти се регистровао као друштвене организације и удружења грађана, дио као привредна предузећа, занатске радње, док највећи дио дјелује изван било каквих правних оквира.

Слична је ситуација и у осталим земљама с подручја бивше Југославије. Према подацима МУП-а у Србији данас дјелује 267 секти. У књизи Зорана Луковића «Верске секте и покрети – приручник за самообрану» коју је издала Православна мисионарска школа при храму св. Александра Невског у Београду у сарадњи са МУП-ом Србије (рецензенти су били генерал-мајор МУП-а Драган Илић, пуковник МУП-а Миленко Ерчић, јеромонах Порфирије Перић и неуропсихијатар Вукадин Цветановић) наведен је низ примјера алтернативне «религиозне» праксе: припадник Сотонине Руже војник Нандор Киш у шабачкој касарни «Мика Митровић» убио двојицу војника, неколико их ранио и затим се убио; припадник секте Лоша Вјера војник Јожеф Менедер у врањској касарни «Јужноморавске бригаде» убио шесторицу војника и једног заставника; старицу Драгицу Ђокановић из села Вучковац живу запалили зет, кћи и унука, припадници секте Витезови Истока; крагујевачка ученица и припадница Унификацијске цркве Селма Бехарић извршила само-спаљивање; београдска студенткиња и сљедбеница Сциентолошке цркве Нада Цветковић скочила кроз прозор с петог ката

Српска Православна Црква се сусрела са проблемом вјерских секти још крајем 19. вијека. Неколико књига објављених у раздобљу од 1894. до 1898. године у издању Карловачке митрополије свједочи о реаговању Цркве на појављивање секти у земљама гдје је тада дјеловала. Интерес за ово специфично подручје донекле је спласнуо у међуратном раздобљу када је објављено свега неколико књижица и брошура. Ситуације се значајно промијенила послје другог свјетског рата. Након неколико књига које је Црква објавила почетком 60-их година и серије изванредних текстова проте Николе Антића у «Православном мисионару», «Гласнику СПЦ» и «Православљу», објављена је 1982. године антологијска књига Лазара Милина, професора Богословског факултета у Београду «Црква и секте». Ова је књига представљала и једну врсту уджбеника за предмет «Познавање секти», који је у богословије Српске Православне Цркве уведен школске 1981/82. године рјешењем Архијерејског сабора Српске Православне Цркве.

И остале православне цркве сударају се са проблемом вјерских секти у властитим двориштима. Александар Дворкин – водитељ Катедре сектологије и историје Цркве на Институту светог Тихона и директор Информативног центра Свештеномученика Иринеја Лионског Московске патријаршије, који се бави извјештавањем руске јавности о дјеловању

тоталитарних и деструктивних секти, дао је 1997. године интервју «Светигори», гласнику Митрополије Цетињске. Осврнувши се на друштвену опасност разних сљедби истиче:

Узмите на примјер «Друштво за свјесност Кришне» («Харе Кришна»), а «Мунову унификацијску цркву», «Јеховине свједоке», «Сциентолошку цркву», «Трансцеденталну медитацију», сљедбенике Шри Чинмоја, Ошо Рашинша, «Божу дједу» и многе друге. Опасност тих секти се показује у њиховој деструктивности. То су организације које се одликују потпуном контролом над својим члановима, лишавањем слободе, гушењем људске личности и примјењивањем онога што се у сектологији назива контролом свјести. У обичној публицистици се употребљавају појмови «зомбирање» и «испирање мозга», али је прецизнији појам «контрола свјести». Те секте се не баве религиозним проповиједањем као таквим. Оне се користе обмањивањем приликом врбовања. Дакле, није ријеч о проповједи него управо о врбовању. Они не саопштавају гдје вас позивају, гдје ћете се наћи. Или, ако је саопштавају, информација је лажна и непотпуна. Ако вам приђу кришнаисти, понудит ће вам да се упознате са древном мудрошћу Веда. Али «Друштво за свјесност Кришне» нема везе са ведском мудрошћу. То је новостворена синкретистичка секта. Са елементима савремене западне философије и квази-хришћанства, створена у САД средином шездесетих година овог вијека. Она је позната по великом броју злочина – скоро да нема зла које руководство или чланови секте нису учинили: било је уцјена, пљачки продаваоница, трговине оружјем и наркотицима, силовања, чак и великог броја силовања дјеце. Секта сциентолога која је била врло активна у Албанији, недалеко одавде, имала је утицај на велики број чланова владе Салва Берише. Она се представља као метода психолошке самопомоћи, али је ријеч о једној суровој структури која има сатанистичко поријекло. Сциентологија је позната као организација мафијашког типа. На многим је судовима у свијету тако названа. Позната је као беспопштена према својим противницима. Она их прогони, приморава да уште или их чак физички уништава. Или такве псеудо-оријенталне секте каква је трансцедентална медитација, која је по својој бити, вјешто направљена машина за добивање новца. Они су познати по великом броју скандала и конфликта у читавом свијету. Многи људи су у ТМ-у потпуно оштетили разум па им је било

потребно лијечење, а многи се никад нису успјели излјечити.

Хрватске новине преплављене су гомилама најразличитијих магијских понуда које на алтернативном тржишту душа оглашавају разни самозвани чаробњаци, видовњаци, вјешци, магичари иницирани у хималајске мистерије, емисари Туле, неколико варијанти Сотониних инкарнација... «Проричем из тарот-карата», рекламира се један, «сагледавам вашу будућност кроз кристалну куглу», поручује други. Трећи нуди «провјерено ширење свјести и повећање квоцијента интелигенције», четврти за велике паре продаје своје мистичне уџбенике, пети пласира на тржиште чудесне пирамиде, шести амајлије и записе, седми баца зле чини, осми их скида, девети обећава надљудску издрљивост... Окултизам фасцинира савременог човјека управо због тога што је данас усамљенији него икад током досадашње историје, без оријентације, без ауторитета, емоционалних веза, без доивљаја. Млади људи у потрази за властитим идентитетом покушавају да пронађу властиту пут кроз дистанцу према родитељским и грађанским назорима. Нарочито забрињава податак да је највећи број припадника секти приступио својим организацијама у доби испод 21 године. Стручњак за лијечење овисности Давид Брунер у једном свом интервјуу истиче: «Када би моја 18-годишња кћи била неком злом руком гурнута у процијеп да мора изабрати између два зла - овисност о хероину или вишегодишње чланство у некој тоталитарној секти, савјетовао бих јој да одабере хероин. Лакше би могао да јој помогнем».

Тко зна, можда вам већ сутра покуцају на врата новокомпонирани Јеховини Свједоци, бивши православни хришћани с почетка текста, који су ових година добили своје исписнице? Да би напредовали у хијерархији и они сада морају да врбују 3, 4 нова вјерника годишње. У противном добивају папке. Стекнете ли њихово повјерење мо'да вам понуде и неку од својих сликовница. Објаснит ће вам кротко и уз намјештени супериорни смијешак како је ваша вјера свакако крива. Само Јеховин Свједок зна све о Богу. Има ли дилема – није Јеховин Свједок. Плашит ће вас паклом уколико им се не прикључите. Пока'ете ли и најмањи интерес за њихову причу долазит ће вам дан за даном, чекати ће вас пред канцеларијом, прилазити у дућану, на улици, у лифту. Биће вас страх да отворите конзерву. У манири оне америчке клетве: дао Бог да ти Јеховини Свједоци сазнали кућну адресу!

(Наставиће се)

Мање јела уз добра дјела: Ко пости, душу пости!

Најбољу поуку о посту дао нам је Господ и Спаситељ наш Исус Христос. Он је казао: «А кад постите, не будите суморни као лицемјери; јер они натмуре лица своја да се покажу људима како посте. Заиста вам кажем: примили су плату своју. А ти кад постиш, намажи главу своју, и лице своје умиј, Да те не виде људи гдје постиш, него Отац твој који је у тајности; и Отац твој који види тајно, узвратиће теби јавно». (Маттеј, 6-16-18). Не постимо дакле ради људи, да бисмо се показали, већ због Господа.

Институцију поста налазимо у многим религијама свијета. Међутим, тек у православном хришћанском предању пост добива свој пуни духовни смисао јер се не односи само на тјелесно уздржање већ подразумијева и труд душе у врлинама. Пост је постојао и у старозавјетној Цркви. Њиме се изражавало обраћење човјека Богу, његова скрушеност и покајање.

Постом се човјек смирује пред својим Творцем. Тјелесни труд поста духовно припрема душу да молитвом затражи помоћ од Бога. Божја заповијест о посту дата је још праоцу Адаму у рају. Тек када је прекршио заповијест поста, Адам је пао у сластољубље и гордост. Стога је заповијест о посту саставни дио Закона који је Господ преко пророка Мојсија предао јеврејском народу. Постило се у свакој невољи и тузи, при ратној опасности и страдању, увијек када је требало измолити Божју милост. Још нас древни пророци уче да је Богу угодан само онај тјелесни пост који је праћен уздржавањем од сваког злог дјела, ријечи и мисли. Много је примјера богоугодног поста и у Новом Завјету. Сам Господ Исус Христос показао нам је благотворност поста када је постио и молио 40 дана и ноћи прије почетка своје проповиједи о доласку Царства Небескога.

Основни је циљ поста очишћење душе и тијела од тјелесних и душевних страсти, као и прослављање Бога и његових светих. Прави пост, дакле, има двије димензије, тјелесну и духовну, а састоји се како у уздржању од мрсне хране тако и у уздржавању од рђавих мисли, жеља и дјела, умножавању молитава, добротинастава и вршењу свих еванђелских врлина. Говорећи о посту владика рашко-призренски ГГ Артемије у једној својој проповиједи каже: «Тјелесни пост сам по себи нити је довољан нити много користи. Када пости стомак од масних и јаких јела, онда треба и ум да пости од гордих, сујетних и грешних мисли, и срце од страсних и похотљивих жеља, и језик од ружних речи и псовки, и руке од злих дела, и ноге од кривих пута... Погледајте шта се догађа у природи: Сунце зар није светлије после ноћи? Сан зар није слађи после бдења? Здравље зар није пожељније после страдања од болести? Тако и трпеза бива пријатнија после поста. Пост рађа пророке. Ојачава моћне. Умудрује законодавце. Наоружава јунаке. Вежба борце. Одбија искушења. Станује заједно са трезвеношћу и чистотом. У ратовима чини подвиге, а у време мира учи тиховању». Познато је да и наш патријарх Господин Г. Павле пости већ деценијама, од дана када се замонашио.

Правила о посту

Оставили смо за собом током августа један од четири велика годишња поста - Госпојински пост, који је трајао само 15 дана, од 1/14. до 15/28. августа. Био је посвећен духовној припреми очи празника Успења Пресвете Богородице. Православни хришћани због великог поштовања према Пресветој Богородици овај пост посте као и Велики пост, све дане «на води», осим суботе и недјеље када је дозвољено уље и вино. Једино на Празник Преображења Господњег

можемо да једемо рибу без обзира у који дан недјеље он пао. Ако сам празник Успења падне у сриједу и петак, као што је био случај ове године, не мрсимо већ и тада једемо рибу, вино и уље. У нашем народу постоји обичај да се младо грожђе не једе до Преображења Господњег, јер се тога дана у црквама благосиља грожђе и дијели се народу.

Како постићу?

Оба ова поста треба да постимо на посебан начин, тзв. «сувоједењем», када се осим мрсних јела и хране у чијој се припреми употребљавају биљне масноће те свих тјелесних ужитака суздржавамо и од сваке куване хране, него да једемо само суву посну храну. У ту храну спадају хљеб, поврће, воће и разни други плодови. Једини изузетак био би ако ови празници падну у суботу или недјељу, када бисмо могли да једемо уље и вино. Код православних Срба постоји од давнина дирљив обичај да се на празник Усековања главе светог Јована Претече не једе ништа из тањира те да се избјегавају храна и плодови црвене боје, у знак сјећања на погубљење св. Претече коме је глава одрубљена и донесена Иродијади на тањиру.

Вријеме молитве и контемплације

Наша света Црква подстиче своје вјернике на усрднију молитву у вријеме постова како у храмовима, тако и у личним молитвама код куће. Пост је вријеме контемплације када се осим свих тјелесних ужитака клонимо пића, дувана, не гледамо телевизију, не излазимо много, не проводимо се, а слободно вријеме проводимо у читању Светог Писма и других вјерских књига. То је вријеме кад се посвећујемо у молитви, кад више неголи обично чинимо добра дјела. Није довољно постити само дјелима и ријечју, већ и мислима. Јер заиста, каква нам је корист од суздржавања од нечистих дјела ако о њима страсно маштамо и наслађујемо се? У вријеме поста избјегавамо свако славље и забаву, а супружници и тјелесно општење. У вријеме поста се не обављају вјенчања. Свети Фотије патријарх цариградски је казао:

«Пост благопријатан Богу је онај који подразумева поред уздржања од хране и удаљење од сваког гријеха, мржње, зависти, оговарања, неумјесних шала, празнословља и других зала. Онај који пости само тјелесно не трудећи се у врлини личи на човјека који је саградио лијепу кућу, али у њој живи са змијама и шкорпијама.»

А шта о свему томе каже савремена медицина?

«Пост од два дана седмично био би идеалан и од непроцењиве користи за многе болеснике, не само оне који имају проблема са варењем. На тај ће начин желудац и сви органи за варење моћи да се одморе и прикупе нове снаге. Воћна прехрана током пар дана често може да донесе велико олакшање и умним радницима. Умерена прехрана у току једног или два мјесеца увериће многе болеснике да је пут самоодрицања пут према здрављу. Ови напори помоћи ће организму да смогне енергије у борби за оздрављење». (Мала популарна медицина, Београд, 1986.)

У вријеме поста наша би тјелесна храна требала да буде састављена од воћа, житарица (пшеница, зоб, раж, просо, хељда), ораха, али треба употребљавати и разно коријење (першин, целер, мркву, циклу). У житарицама, воћу, поврћу и орасима могу се наћи сви они битни хранљиви састојци који су нам потребни. То је она храна коју је за нас изабрао наш Господ. У Светом Писму, у 1. Мојсијевој (1, 29) о томе пише: «И још рече Бог: ево, дао сам вам све биље што носи сјеме по свој земљи, и сва дрвета родна која носе сјеме: то ће вам бити за храну!» Због тјелесних искушења и духовне благодотворности сваки пост је подвиг, а ми ћемо након што га прописно проведемо поводом Усековања главе светог Јована Крститеља и Крстовдана да будемо подвижници. На већу славу Господњу.

Епархија горњокарловачка

Његово Високопреосвешћенство Епископ ГГ Фошје
22000 Шибеник, Тежачка 8, тел: 022/216-701 факс: 022/200-170

Архијерејски намјесник илашчански

протојер-ставрофор Мићо Костић

СПЦО и Уйрава парохије на Ријеци

51000 Ријека
Ивана Зајца 24/1
тел: 051/335 399 факс: 051/ 324 160
моб: 091 514 82 50
E-mail: spco-na-rijeci@ri.hinet.hr

СПЦО и Уйрава парохије у Пули

Игуман Данило (Љубошина)
52100 Пула
Прерадовићева 20
тел./факс: 052/ 224 647
052/ 520 654 Перој

СПЦО и Уйрава парохије у Српским Моравицама

Протојереј Јеленко Стојановић
51325 Моравице
Докмановићи 10
тел/факс: 051/ 877 137
моб: 098 801 051

Манастир Гомирје

протосинђел Михаило (Вукчевћ)
тел/факс: 051/ 878 188

СПЦО и Уйрава парохије у Дрежници

јереј Милош Орел
47313 Дрежница
Центар бб
тел 047/ 566 138
факс: 047/ 566 351
моб: 091 533 54 90

СПЦО и Уйрава парохије у Глини

јереј Рагослав Анђелић
44400 Глина
Хрватска 20
тел/факс: 044/ 880 615
моб: 098 563 613

СПЦО и Уйрава парохије у Плашком

јереј Драго Анђолић
47304 Плашки
Саборчанска 12
тел/факс: 047/ 573 459
моб: 091 533 25 02

СПЦО и Уйрава парохије у Коларићу (Војнић)

јереј Мирослав Бабић
47220 Војнић
Коларић 50/а
моб: 091 590 62 02
091 590 78 41

СПЦО и Уйрава парохије Кореници

јереј Далибор Танасић
53230 кореница
Врановача 52
моб: 091 565 69 54
098 190 44 56

СПЦО и Уйрава парохије у Петрињи

јереј Миле Ристић
44250 Петриња
Владимира Назора 13
тел/факс: 044/ 813 419
моб: 091 585 05 46

СПЦО и Уйрава парохије у Карловцу

јереј Душко Спасојевић
47000 Карловац
Тина Ујевића 5
тел/факс: 047/ 411 506
моб: 098 18 20 770
E-mail:
spco-karlovac@eparhija-gornjkarlovacka.hr

E-mail часописа
Св. Сава горњокарловачки
glasnik@eparhija-gornjkarlovacka.hr

Српска православна црквена општина дрежничка

Активности СКУД "Бурјевдан" оком камере

СВЕТИ

САВА

Горњокарловачки

СВЕТИ САВА ГОРЊОКАРЛОВАЧКИ